

Fontos hiradás munkaszolgálatosok hozzátartozói részére.

Hazajönnek a Svédországba került deportáltak

UJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

II. ÉVFOLYAM 25. SZÁM

MEGJELENIK
MINDEN HÉTEN CSÜTÖRTÖKÖN

1946 JUNIUS 20.

Nyilt sisakkal!

Mindennek van hátára és a mi türelmünk is végezt. Mi a zsidó közélet munkásai az építőmunka sulya alatt gönyűdünk, szerteágazó, az élet minden vonatkozását érintő kérdések, gazdasági, társadalmi, szociális, politikai ügyek vitele minden időnket igénybe veszik. Ez az oka, hogy egyes személyek és csoportok fészkelődésével nem foglalkozunk, mert munkacörnköt a zsidó közösség szolgálata teljesen leköti. Figyelmünkön azonban semmi sem kerül el. Minderről tájékozódva vagyunk, mindenkit jól ismerünk. Amíg egyes emberek a maguk kised játékával a közösség érdekeit nem veszélyeztetik, addig — de csakis addig, — hallgatunk. Amikor azonban a kíméletlen törtétek, a csak saját érvényesülésüket szolgálók, a maradék zsidóság létét veszélyeztetik, amikor emberek e célból a megtevesztés minden eszközt felhasználnak, és a lassan kialakuló zsidó egység létrejöttét veszélyeztetik, — kénytelenek vagyunk mi is a porondra lépni, hogy a zsidó tömegeket felvilágosítsuk.

A minap hallottuk a moszkvai rádió közlését a Magyarországon folyó reakciós aknamunkáról, arról, hogy egyes személyek, köztük némelyek a papi ruha védelme alatt folytatják demokráciaellenes tevékenységüket. Nékünk éppen a demokrácia védelmében kötelességünk, hogy a magunk portáján féltékenyen őrködjünk, hogy sorainkban ilyenek ne lehessenek s ha mégis akadna ilyen közöttünk, az illetőt erős kézzel, állagasságotól nem gátolva táborunkból kiközösítjük. Kíméletlenül lépünk fel mindenkivel szemben, aki megítélésünk szerint árt a demokratikus országnak, veszélyezteteli a zsidó közösség szent ügyét.

Mindenki vegye tudomásul, hogy a magyar zsidóságnak éppúgy féltve őrzött kincse az ország demokratikus megerősödése, az itt élő és élni akarók érdeke, mint akár Palesztina kérdése. Nem lehet többé elválasztani a zsidót a zsidótól még azon a címen sem, hogy az „ittmaradottak“ apostolaként kínálkozik fel valaki. Mert nincs ittmaradó, vagy kivándorolni szándékozó különérdek, hanem csakis oszthatatlan egyetemes zsidó érdek. Hát még ha az ilyen önmagát felkínáló, — zsebében a kivándorláshoz szükséges papirokkal — téveszt

meg hatóságokat, tájékozatlan zsidókat, akkor megismeri a zsidóság mai vezetőinek szilárd eltökéltségét, amely ily esetben nem ismer el semmilyen védelmet, még a papi ruhának, régebben talán sérthetlenséget biztosító immunitását sem. A közeli hetek bizonyítani és igazolni fogják, hogy az eddigi zsidó politika a magyar zsidóság politikája, nem pedig egyéni célokat szolgáló mesterkedés. Ez a politika egyenes és törtetlen, megalkuvást nem ismerő és nem az apa hagyatékaként született és nem a fiak érvényesülését szolgálja, hanem Európa hatmillió és köztük több mint hatszázezer magyar zsidó mártírúma, halála szabta meg és irányítja.

Nem türjük, hogy azok, akik hónapokkal ezelőtt a magyar zsidóság fogadatlan prókátoraként a hazafiasság leple alatt megnyugtató szöveget intéztek, most Kunmadaras hatása alatt a pattanásig feszült idegű tömeget ugyancsak a hazafiasság leplebe burkolózva felizgassák, — s fellábukkal a külföldön állva — az önkivületig felcsigázott tömeget egyéni célokként játékszerül felhasználnak. Nem türjük, hogy kétségbeesett szülők, hitvesek, gyermekek, mindannyiunk szent ügyét, a deportáltak, a hadifogságban lévők hazaszállítását agitációs anyagként kezeljék. Nem türünk semmilyen felkínálkozást, és még kevésbbé „alakínálást“. Épp így nincsen helyük a zsidó közéletben olyanoknak, akik a veszély idején megmértek és könnyűeknek találattak, akik, amíg valamilyen igazolvány védelmet nyújtott, a saját érdekük védelmében sürgölődtek, de a veszély percében, nem törődve a tömegek sorsával, elbujtak biztonságos odujukba. A zsidó tömegek ezt nem felejtették el, nem bocsátották meg, még ha rabbi-ról is van szó. A ma zsidósága többé nem téveszthető meg!

Igyekszünk a mult büncit felszámolni, de látjuk a mult legkártekonnyabb velejáróit, a közösség elősdiéit újból éledni, amint állharcainkkal, demagógiájukkal előbb maguk köré gyűjtötték az elégedetlenkedőket, hogy azután a kellő pillanatban *tökésithessék* a léprecsaltak veszélyt jelentő megmozdulását.

A ma zsidósága nem ismer tréfát, nem ül fel átlátszó fogásoknak és mi vigyázunk, hogy a megtevesztő játékot ne üzhessék tovább. Ha mégis akadnak közöttük, akik figyelmeztet

Ára 100.000 mil pengő

tésünk után is a törtétek szekerét tolják, azoknak azt kiáltjuk: *elég volt!*

A ma zsidósága a templomban imádkozni akar s a szószékről az ige hirdetését, a lelkek megnyugtatót várja, nem pedig családi és személyi históriák kitergetését. A szószékről egyéni érdekeket szolgáló „szent” szövetségbe tagokat gyűjteni, az egységet megbontani, — ez az, amit nem tűrhetünk tovább!

Glosszák a hétről

A VÉRVÁD-MESÉNEK még ma sincs vége! A demokráciaellenes és antiszemita mende-mondákkal továbbra is terjesztgetik az ország különböző részlein!

A Szabad Nép vasárnapi számában a vérvadás esetek néhány újabb megnyilvánulásáról olvashatunk. Sőt, ha ezeket a megnyilvánulásokat gondosan megfigyeljük és a mende-mondák továbbadóit alaposan szemügyre vesszük, akkor lehetetlen meg nem látnunk, hogy bizonyos körök rosszindulatúan tendenciózus cselekedeteiről van szó!

Igenis, az új Tiszacsizár meséje nem véletlenül terjedt és terjed vároról-városra, faluról-falura! Ezt a mesét szántszándékkal terjesztgeti a hatalmát-vesztett reakció, amely végső elkeseredésében minden eszközt megengedhetőknek tart a magyar demokrácia épületének aláadására!

A legújabb vérvád-mesék színhelyei és terjesztői a következők voltak:

Földeák községben Haraszti Aurélia, az apácarendház főnöknője, figyelmeztette a gyermekeket arra a „veszélyre”, ami abból áll, hogy a zsidók elfogják a keresztény gyermekeket, megnyúzzák őket és levágják a fejüket.

Sopronban Lőrincz Helén és Pelle Ignácia apácatanárnők „jóindulatúlag” figyelmeztették a gyermekeket, hogy óvakodjanak egy szakállas zsidótól, aki elrabolja és megöli a keresztény kisfiukat és kislányokat.

Mezőkovácsházán Mucsi József terjesztette a rémmesét. Mucsi József-ről kiderült, hogy Lichtmannak hívták, nenuvén még svábnak változott magát és állandóan hangoztatta hitlerista meggyőzését.

Debrecenben Jónás Emil magánisztitviselet sikerült letten énni. Róla bebizonyosodott, hogy — nem igazolták.

Mecsekházán Iglói Sommer Béláné tanítónő azt reggelte a gyermekeknek, hogy a zsidók megölik őket és

kolbászt készítenek belőlük. Erről a tanítónőről sikerült kideríteni, hogy férje fasiszta. Leventeoktató volt és népelenes cselekedetek egész sorát követte el.

Pélen Illényi Imro tanító vállalkozott a vérvád továbbadására. Az ő multja sem volt valami tiszta. A fasiszmus idején szélsőjobboldali propagandistaként szerepelt.

A Szabad Nép köteleplezése igen hasznos, mert világosan mutatja, hogy majdnem mindenütt azonos rétegekből terjednek tovább a vérvádok! Így tehát kétségtelen, hogy az azonos rétegek azonos forrásból is kapják az információt!

Kiméltlenül ki kell nyomozni ezt a forrást!

Kiméltlenül le kell fogni a vérvád-mesék elindítóit!

Ha ez sikerül, minden bizonytalanság kiderül majd, hogy negyarányú demokráciaellenes mozgalom centrumát sikerült leleplezni!

*

A MOSZKVAI RÁDIÓNAK a fajelmélet humbugjáról szóló minapi előadását, amelyet kivonatosan az egész magyar sajtó ismertetett, nem ártana brosiurák lízereiben és tízezeiben megjelentetni, hogy kinyiljanak végre a szemek és megvilágosodjanak már egyszer az agyak!

„A tudományos kutatások folyamán — hirdette a moszkvai rádió — az emberre oly fontos agyvelőben semmiféle faji különbségeket nem tudtak felfedezni. Ugyanígy nem sikerült semmiféle fajilag meghatározható különbségeket találni a vér összetételében... Az ugynevezett fajelmélet hívei meghamisítják a tényeket, amikor azt állítják, hogy a történelem tulajdonképpen nem más, mint a fajok harca. Ebbe a hamis tanításba burkolják be az imperialista ellentétből eredő harcokat és tudatosan megváltoztatják a tényeket, hogy a magasabbrendű faj ugynevezett jogait

Jószándéku és meglévesztett zsidó festvérekl! Ez, amit itt elmondottunk, ez a valóság. Ez a zsidó tömegek véleménye. Rendet teremtünk, mert rendet követelünk. A zsidó ügyet szolgáljuk és féltjük. A mi türelmünk, a zsidó tömegek türelme elért a végső határhoz. Ez utolsó intézésünk azok felé, akiket meglévesztettek és utolsó figyelmeztetésünk azokhoz, akik eddigi hallgatásukat esetleg gyengeségnek vélték.

Stöckler Lajos

hangoztathassák. Ezt tették a német nácik, amikor a hamis fajelmélet alapján más népeket alacsonyabbrendűeknek tartottak... A Szovjetunióban nincsenek elnyomott fajok, vagy nemzetek. A Szovjetunió minden polgára — bármely néphez, vagy fajtához tartozzék is — ugyanazokat a jogokat élvezzi az állami, a politikai, a szociális, a gazdasági és a kulturális élet minden területén. A Szovjetunióban nincs hely a faji gyűlölet számára. A szovjet tudósok kimutatták, hogy a fajelmélet teljesen tarthatatlan és az emberiség szabadságát és jólétét fenyegető, reakciós tévtanítás.”

*

NAGYON HELYESELJÜK a zsidó fiúváház vezetőségének azt a fellépését, amely nemcsak a zsidóknak, hanem az egész demokratikus magyar társadalomhoz fordul a fasiszta gyilkosságok következtében árvaságra-jutott zsidó gyermekek érdekében.

Lehet, hogy ezeket a zsidó gyermekeket maga a zsidóság is el tudná látni, ha megfeszítené minden erejét.

Valószínű, hogy ezeket a zsidó árvákat a JOINT, vagy más zsidó szervezet is kellően megsegítenék, ha nem jönne máshonnan támogatás.

De — ha a holtakat nem is lehet feltámasztani és az elvesztett szülőkért nem is lehet kárpótlást adni — ezeknek a zsidó árváknak a lelkében talán mégiscsak némi megbékélést eredményezne az a tudat, hogy a gyűlölet áradásának lecsillapodásával az egész demokratikus magyar társadalom segítségükre sietne.

Kíváncsian várjuk: milyen lesz a felszólítás visszhangja? Hogy reagál a magyar társadalom olyan esetre, amikor a gázkamrákban elpusztított és a Dunába ölt szülők gyermekei várnak anyagi és erkölcsi támogatást?

SÓS ENDRE

Székely Emil ókszerész
Rákóczi-ut 26
brilliant, aranyat, ezüstöt,
órát legdrágábban vesz.

A IX. Községkerület ujjáalakuló közgyűlése

A IX. Izraelita Községkerület május hó 26-án tartotta Kaposváron ujjáalakuló közgyűlését. A közgyűlésen, melyet istentisztelet előzött meg, résztvett Somogy és Zala vármegye majdnem minden egyes hitközsége és szörványa, valamint a dombóvári hitközség. Megválasztották a községkerület elnökségét és tisztikarát. Anál Odón nemzetgyűlési képviselőt, a kaposvári hitközség elnökét a községkerület elnökévé, dr. Krausz Henrik kaposvári főrabbit egyházi elnökévé, dr. Armuth Somát (Kaposvár), Bíró Ernőt (Nagykanizsa) és dr. Sass Pált (Dombóvár) a községkerület alelnökévé választották. A közgyűlésen jelenlevő dr. Dénes Béla a M. C. Sz. társelnöke nagy érdeklődéssel kísért előadásában rámutatott a magyar zsidóság aktuális kérdéseire, melyet több értékes felszólalás követte.

Munkaszolgálatosok hozzátartozóinak figyelmébe

Steiner Ernő zenész, Halász György, Balázs fogorvos, Wagner énekes és Szirtes zenész volt munkaszolgálatosok hozzátartozói jelentkezzenek a Pesti Izr. Hitközségnél (VII., Síp-u. 12. I. em. 18), ahol üzenet várja őket.

Keress és megtalálod az utat, ha akarod a IX. ker. Tompaúcai orth. templomba. Talán éppen te hiányzol a minjenzhez, hogy a kadiat elmondhassam.
Wollner Béla főrabbi prédikál. Pénteken este 8 órakor, szombati reggeli 8/8 órakor. Hétköznap reggel 7/7-kor, este 8 órakor. Bejárat a Liliom-utcából.

Kávéház, vendéglői berendezések

GYORSMÉRLEGEK, NATIONALKASSZÁK, IRÓGÉPEK,

vétel eladás.

Rosenfeld

Népszínház-utca 31

ARANY ÉKSZER
Herzog József
RÁKÓCZI-ÚT 4.
TEL. 427-356
ARANYMÉRLEG KAPHATÓ.

Meggyőződés vagy érdek?

Az áttérések lélektanához

Irta: SZILÁGYI GÉZA

Kényes kérdések nincsenek, de bármilyen kérdés meenten kényessé válhatik, ha *kényeskedő fülek* előtt feszegetjük. (Társadalmi bírálónak azonban az a sokszor kellemetlen tiszte és hivatala, hogy az igazságot keresse, az általa fölfedezni vélt igazságot pedig ne rejtsse véka alá, hanem bátran, tehát nyíltan és hallhatóan is hirdesse, nem törődve azszal, ha kényeskedő fülek igazságtalanságnak bélyegzik a nekik nem tetsző igazságot és nem akarják meghallani, még kevésbé meghallgatni.

Miért maradtál meg?

Kényes kérdéssé kendőzik az áttérések dolgát is, amelyről az Új Élet egy minapi számába Dénes Béla dr., a kitűnő publicisztikai bajvivő írt kemény, de amellelt elegáns és fölényes levelet. Egy elfelejtett keresztény német író, Philipp Weissé a 19. század elején leplezetlen finnyassággal a „Gesellschaftliche pudenta“ (társadalmi szégyenivalók) közé sorolta az áttérést. „Mindenki maradjon meg őseinek hitében, amelybe Isten akaratából beleszületett” — írta ma már hihetetlen naivitással. Mit szólna ez a derék férfi, ha Budapest utcáin elolvashatta volna már hónapokkal ezelőtt, azóta pedig több ízben és most június elején is azokat a kisebb-nagyobb falragaszokat, amelyeken egyházi férfiak nyíltan vagy igazán közérthető körülírással „megtérésnek” nevezett áttérésre buzdítják azokat, akik „megmaradtak”, értsd a maradék-zsidóságot, amelyhez azt a főbenjáró kérdést intézik, tudja-e, hogy annyi viszontagság után miért menekült meg a halál torkából... A válasz, melyet gyűlések szónoki emelvényeiről és templomok szószékéről kap, elképesztően egyszerű. „Azért maradt meg, hogy ne maradjon meg zsidónak, hanem mihamarább térjen meg, pontosabban szólva térjen be a falragaszokon megnevezett egyházba. „Keresztelkedjél meg, zsidó polgártárs!” — ez volna a plakát egyszerű szövege, de ennyi nyers őszinteség ebben az esetben igazán

főlsleges, mert hiszen a hirdetett ájtatos előadások és templomi prédikációk kevésbé brutálisan hangzó, sőt olykor raffináltan finomkodó címei is rögtön elárulják, miről van szó. Miről? Ne restelljük a gorombának látszó, de mégsem túl erős megállapítást: *lélekfogdosásról!*

Mit mondott a kanonok?

Jó pár éve beszéltem egy kanonokkal. Ez a főpap, legalábbis előttem, úgy felt, hogy csöppet sem tetszenek neki a lélekfogdosásnak már akkor gyakorolt és nem mindig szobatiszta módszerei. (Csak-hogy abban az időben még nem divott a plakátokon és plakátokkal való „toborzás” eszköze.) Ez a főpap határozottan kijelentette, hogy az ő egyházának *nem új tagokra, hanem hívőkre van szüksége.* Az újdonsült hívőket kötelességszerűen szívesen látják, de csak akkor, ha *meggyőződéses* neofiták és hitbéli meggyőződésükről *elfogadható tanúságot* tettek. Nekem az volt a benyomásom, hogy ez a főpap talán komolyan beszél, de ugylátszik nem ismeri az életet és, ami még sokkal feltűnőbb, *nincsen tisztában saját egyházának mindennapi gyakorlatával.* Megkérdeztem tőle, miképpen győződnek meg a bebecsülésért kopogtatók meggyőződésének őszinteségéről és szilárdaságáról. A kanonok finoman, elnézően mosolygott: — Uram — mondotta — mi nem a kétely, hanem a hit alapján állunk, mi jóhiszeműek vagyunk. — Én meg kiegészítettem a mondatot: — Tehát hisznek abban, amit az áttérő kötelességszerűen mond és föl se teszik, hogy a meglérésnek más indító oka is lehessen, mint amit önök elvárnak és megkövetelnek. — A főpap megelégedetten, sőt büszkén bólintott: — Tökéletesen így van!

Nem lett volna ildomos tovább is köteleknedem és ellenkezni. De most, sok-sok esztendő után, amikor nem egy udvarias főpappal állok szemben, hanem személytelenül egy szintén személytelen, de azért nagyon hangosan

meglérésre hívó plakáttal, elmentmondok: kerlelés nélkül, még hangosabban, nyomtatásban is. Sőt fölmerül bennem a talán nem szép, de el nem hárítható gyanu, hogy annyi jóhiszeműség, amelyet a kanonok ur hirdetett, *már-már a rosszhiszeműség határaihoz közeledik.* Ellentmondok egy viharjárta, sok tapasztalat súlyától szinte összeroskadt, hetvenesztendő életnek tömérdek emléktől felhűzött alkonyán. A helyzet ugyanis, mint az én kanonokomnál kevésbé idealista egyházi személyek is, ha igazán akarják, mindig meglátják és tudják, egészen más. Az igazság az,

Amin nem változtat a keresztvíz

Számos megkeresztelt zsidót ismertem és ismerek. A legszigorúbb realitás talaján állok, amikor azt állítom, hogy a legeslegtöbb esetben a nemcsak vallástalan (a valóság parancsait meg nem tartó, rituáléját nem követő), hanem mindeneképpen *hitetlen* egyén, akit a keresztvíz érintett, mint új római katolikus, református, luteránus vagy unitárius keresztény *szakasztott az a vallástalan,* semmiféle rituálét nem tartó, sőt gyakran teljességgel *hitetlen* ember marad, aki a megkeresztelés előtt volt. Az általánosítás bűnétől irtózva, készséggel elismerem, hogy *akadnak gyér kivételek is.* Ismerem zsidókat, akiket Jézusért való izzó rajongásuk vitt a keresztelő-medence elé. (Hogy még az ilyen „meggyőződésből” lett konvertita sem vált mindig jó kereszténnyé, más lapra tartozik.) Ismerem olyan zsidókat, akik évekig való lelki vívódás után a kereszténységben próbáltak megnyugvást találni és kevesen, nagyon kevesen meg is találták, ha az egyház dogmaiban nem is, de az Új-Szövetségnek nem annyira pozitív tanításában, mint inkább *költői példázataiban,* kellő teológiai ismeretek híján megfeleledkezve arról, hogy a keresztény Miatyánknak, sőt a Hegyi beszédnek is minden egyes mondatát megtalálja az Ó-Szövetségben és a sokat ócsárolt, mert egyáltalában

hogy a keresztény vallású zsidóknak túlnyomó többségével kapcsolatban nem hitbéli, meggyőződésbéli, hanem *célszerűségi szempontok* szerepeltek vallásváltoztató elhatározásuknak nemcsak olykor rejtett háttérében, hanem gyakran szemmel látható előterében is. Hitehagyottaknak nevezni őket legtöbbször tövedés volna. *Hitehagyott voltaképpen csak az lehet, akinek hite volt.* Nekik pedig nem volt hitük, tehát csak az anyakönyv vallási rovatában szereztek új bejegyzést, *a felekezeti hovatartozásuk hivatalos megjelölését cserélték föl.*

nem ismert vagy félreismert Talmudban. Ámde minden egyes ilyen kivételes esetet pontosan számontartva, sőt egyénenként gondosan mérlegelve, mégis fenn kell tartanom, hogy a legtöbb megkeresztelkedés csak formáság, amelynek *nem élő és bővérű hit, hanem nagyon is materiális indítók volt az előidézője:* valamilyen erkölcsi vagy anyagi haszon elérésének emberi, tulságosan emberi, minden spiritualizmustól távol álló vágya. Istenkáromlás volna azt állítani, hogy a vallást, jobbra csak *a vallástalanság felekezeti álnévét* váltó egyének „Istenkeresők” mint néhai Földi Mihály, az ismert álmért regényíró igyekezett belém diszputálni, az a Földi Mihály, akinek oredendő robusztus tehetségét végül misztikus ködbe fullasztotta az örök „Istenkeresésnek” erőszakoltan módszeros pózolóása. *A konvertiták jobban teszik, ha nem profanizálják Isten nevét.* Hagyják ki őt egészen ennek a nem földöntúli, hanem tulságosan földi kérdésnek taglalásából! Maradjanak meg szerényen a kézzelfogható haszon mellett. Újra meg újra hangoztatom: a legtöbb megkeresztelkedés célja nem Isten megtalálása Krisztus személyén át, hanem valamilyen *erkölcsi vagy anyagi haszon* tartós megőrzése, erős megóvása vagy jövőendő megkaparintása. Egyébként a haszon becsületes szó,

Éppen olyan rangja van az elfogulatlanság megállapította értékrendszerben, mint például az erénynek: nem kell megjedni tőle, nem kell letagadni Haszonról van szó, ha Vámbéry Armin, a nagy orientalista tudós gyakori felekezeti változtatásának okát abban jelöli meg, hogy ilyen módon „gyümölcsözőbben tudta művelni tudományát”. Haszon az is, ha a friss keresztlevéllel zsidó orvos egyetemi magántanárságra törekedett vagy zsidó mérnök be akart jutni a zsidó felkezetűt be nem fogadó antiszemita vezetőségű gyárvállalatba. Haszonra vágyónak nevezhetem azt, aki új keresztlevéllel zsebében jutott dus hozományhoz. Érzékisége kielégítésének vált hasznára, ha egy szép keresztény lány férjelöltje keresztív alá tartotta vágyaktól megkótyagosodott fejét, mert a nő ezt kötötte ki. És haszonról van szó akkor is, ha valaki, mint Heine

Henrik azt emlegeti, hogy a keresztlevéllel „megváltotta a nyugati kultúrába való belépőjegyet”. A nagy költő, akit vén fejjel is ki nem ábrándíthatóan imádok, a szellemes megformulázás kedvéért nyilvánvalóan füllentett, mert hiszen megkeresztelkedése után ezidőbeli legjobb barátjának, Moser Mózesnek szóban és írásban bevallotta, hogy *keservesen szegyenkezik lépése miatt*. Áttérésének igazi oka az volt, hogy akkoriban Berlini egyetemi docensségről álmódózott, ezt pedig csak keresztlevéllel lehetett volna esetleg elérnie. A nyugati kultúrába való belépés emlegetése helyett bátran megvállhatta volna, hogy az egyetemen szeretne karriert csinálni. Mások pedig, akik Heinenél kevésbé lendületesen fogalmaznak, arra hivatkoznak, hogy a gazdanéphez való asszimilálódásnak vonják le a végző következményét áttérésükkel.

Akik a haszon vallására esküsznek

Mind ezek azonban csak koldus frázisok. Ami a nyugati kultúrát illeti, százszám sorolhatnám fel a példákat, melyek meg nem cáfolhatóan bizonyítják hogy izraelita vallású zsidó sokkal nagyobb részesévé válhatik a nyugati kultúra színe-javának, mint az a megkeresztelt zsidó, aki abban a balhitben él, hogy a nyugati kultúrát csakis a kereszténység teszi, mégpedig nem is ennek a szelleme, amelyet a legtöbb konvertita nem ismer, hanem csak bizonyos rituális külsőségei, amelyeket az új keresztény jól-rosszul, inkább rosszul el-sajátított. Nem győzöm volt hittestvéreimnek süket fülebe kiáltani, hogy a megkeresztelkedéssel egyáltalában nem váltották meg a nyugati kultúrába való belépőjegyet. Ha ennek a kultúrának már előbb nem voltak részesei, éppen olyan kulturálatlan keresztények, azaz „új-keresztények” maradnak, mint általában kulturálatlan zsidók voltak. Ami pedig a még többet emlegetett asszimilációt illeti, egyetlen olyan megkeresztelt zsidót sem ismertem, aki úgy ment neki az áttérésnek, hogy ő most testestől-lelkestől egybe akar oltadni a magyar gazdanéppeit, testének minden porcikájával, lelkének minden atomjával fajmagyarra akar válni, ledönteni az utolsó sorompót is, amely még netalán elválasztja a magyarok istenétől: aki tud-

valevően „nem azonos” a zsidók Istennel. Ilyesmire gondolni — erre aztán hitet merek tenni — ezse ágában sem volt. Az esetek kilencvennyolc százalékában azt gondolta, ha egyáltalában mélyebben gondolkodott: valamilyen célszerűségi megfontolás, hasznosság szem-pont, akár más szemmel látott, kézzel fegható konkrét érdek vagy pedig esetleg még nem meglévő kinálkozó, hanem csak a közelben elérhetőnek vélt vagy mint távoli délibáb a messzeségben fölfőleszálló reménybeli haszonlehetőség kívánatossá, ajánlatossá, néha mellőzhetelenné teszi a felekezeti formai megváltoztatását. Ahol nem volt hit és nem is lesz hit, ott nincs hitelhagyás. Ahol nem vallottak semmit és a jövőben is csak ezt a negatívumot folytatják, ott nincs vallás-változtatás. A haszon vallására esküdtek ezek az egyének mint zsidók és ahogy hosszú évtizedeken át láttam, ehhez az esküjükhöz hűségesek maradtak, mint keresztények is. Száz szónak is egy a vége: hagyják abba a keletes frázisokat! Kit tévesztene meg ezzel? Engem sem-micsetre sem, önmagukat sem, a zsidó és keresztény papokat sem. És akkor sem tévesztene meg, ha új felekezetükben püspök lesz belőlük, vagy egyházbíró avagy presbíter. Beléjük és mög-jük látok és van bátorságom

kimondani: *nem kellett nekik sem Jehova, sem Krisztus, de Krisztus köntösébe kapaszkodva jobban, kényelmesebben, hamarabb érték el vagy hitték, remélték, vélték elérni a több pénzt, a jobb állást, a simább előmenetelt, a szebben hangzó címet, a magasabb rangot, az erkölcsi, anyagi, társadalmi, erotikus érvényesülés útján elérhető sikert, gyermekeiknek kevesebb akadállyal járó könnyebb és gyorsabb karrierjét. Mind ezeknek a nagyon is földi jóknak vagy tényleges vagy reménybeli simább megközelítésére pedig nem is kellett áldozatokat hozniok. Amit elhagytak, azt elhagyniok nem volt áldozat, ahova meglétek, oda betérniok szintén nem ment áldozatszámra. Ezt mindenki tudta, ők legjobban; ezt mindenki tagadta, ők leginkább; azért mégis ez a meztelen, csunyán póre igazság.*

Néhány ritka kivétel

Az általános szabály ez és ezt a szabályt nem erősítik meg, csupán olykor-olykor tarkítják a ritka kivételek. Tagadhatatlanul ilyenek is akadnak. Száz megtért vagy áttért közül talán egy-egy. Ezek a — mondjuk — *megszállottak* nem néztek semmiféle haszonra, sőt olykor-olykor vállalták az „elmaradt haszon” kellemetlenségét és kárát is, amikor egy másik egyház ölében próbáltak megbujni. Egyáltalában nem vagy csak elvétve hivatkoztak meggyőződésre, inkább különös egyéni körülmények között kifejlődött lelki sebeikre, amelyekre irt kerestek. Ezekre az új felekezetükre alkalmazhatjuk Kantnak nem ugyan a vallásról, hanem a szépről kivésett (egyébként ma már tévesnek bizonyult) meghatározását, a definíció megmásvult tárgyához képest megmásvított szöveggel: „Valás az, amit érdek nélkül valunk.” Amde ezeknek az érdeknélkül valóknak és valóknak rossz az elhelyeztettségük: az érdekhajhászok, akiknek nem csik jól a velük való csöppet sem előnyös összehasonlítás, kétségbevonják ezt az érdeknélküliséget. Önekik az a vallás, amelyet érdekből vallanak. Hogy más-fajta ember is akadhat, a-kivel új felekezetét nem az érdek kerestette meg és nem érdek kielégítésére használja, azt az egyedül üdvözítő érdek hitvallói tagadják. Én nem tagadom. De azért a latin példaszóra gondolok:

„minima non curat praetor”, szabad fordításban: *csekélységekkel nem törődik az illetmonddó*. Tehát a nagy szármokból kialakult képen egyáltalában nem változtathatnak elenyészően kicsiny törődékek parányi szinfoltockáff,

Hagyjanak békében...

Most pedig befejezem. Iga-zán nem vagyok illetékes valamennyi zsidó nevében nyilatkozni, erre se hivatal, se rang nem jogosít. Amde a most megint elburjanzott „megtérési” falragaszokon — legutóbb junius elején is — kifejezetten engem is invitáltak, mint *megmaradottak* ténitő gyűlésekre, számomra idegen felekezetek templomaiba, tehát a magam nevében mindenképpen jogom van nyilatkozni. Egy pár szóval teszem is. Hagyjanak békében! Mint felekezetem fiának, mint a magyar állam polgárának, mint „jó európainak” száz más fontosabb és jóképpen sürgősebb dolgom van, mint oly előadások és prédikációk meghallgatása, melyeknek céljai felekezetem elhagyására és, éppen az utóbbi évek gyilkos tapasztalatai után, gyors áttérésre buzdítani. Meddő fáradozás! *Kimélték megváltott idegeimet, hagyjanak békében!*

Ezen a helyen emlékezzünk meg a magyarországi református egyház zsinati tanácsának május 9-én tartott ülésének arról a határozatáról, amely

„felhívja az egyetemes konventet, hogy missziói bizottságának meghallgatása után a zsidó-misszió céljaira persely tétessék ki és az igézhirdetés a keresztény egyház missziói feladatáról és kötelességeiről szóljon, első sorban a zsidó négy iránti feladatokról és kötelességeiről.”

Elrendeli, hogy minden augusztus hó első vasárnapján az összes gyülekezetekben a zsidó-misszió céljaira persely tétessék ki és az igézhirdetés a keresztény egyház missziói feladatáról és kötelességeiről szóljon, első sorban a zsidó négy iránti feladatokról és kötelességeiről.”

Ehhez a határozathoz a fentebb közölt cikk szolgál megfelelő kommentárral.

KERESEM ÖCSÉMET,

Paplanos Ignácot,

aki Dinnóban felszabadult, május 9-én látta meg. Alakcseny termelő, Szives Aranykő: kár: Paplanos Sándor, Rohod Szabolcs megye.

MUNKÁCSI ERNŐ:

Az igazság oszthatatlan

Az Amerikai Zsidó Bizottság megrendítő memoranduma a hontalan zsidók érdekében

„Ha idegen lakik közöttük... egy törvényeket legyzen, az idegen számára és annak, aki ebben az országban született.” — A bibliának ezt a nemes parancsolatát, amit már évezredekkel ezelőtt hirdetett a zsidóság erkölcsé, de amit ma sem változtatott meg, — idézi motívóként az Amerikai Zsidó Bizottság abban a memorandumában, amit a menekült és hontalan személyekről az Egyesült Nemzetek (Úno) Különbizottsága elő terjesztett. Ez az emlékirat az európai zsidóság legfontosabb problémáit foglalja magában és szükséges, hogy azt a magyar közönség is megismerje.

Ha valaha egy nép vádat emelhet a civilizáció lelkiismerete ellen — ezzel kezd az Amerikai Zsidó Bizottság előterjesztését —, akkor ez a nép Európa zsidó lakossága. A zsidó menekültek kérdése nem várhat. Azok a lakói szétlén állanak. Valamit kell tenni értük, még pedig gyorsan és határozatosan.

A visszatérési folyamata gyakorlatilag befejeződött. Azok, akik hajlandók és képesek voltak visszatérni a náci Németországból szülőföldjükre, már legtöbbször ezt meg is tették. Azok, akik még németországi és ausztriai táborokban tartózkodnak, vissza nem honosíthatók. Ezek közül sokan nem tudnak és nem is akarnak visszatérni azokba az országokba, ahol már gyökereket vesztek és a visszatéréssel szemben tapasztalt vonakodásuk tökéletesen jogosult. Meggyilkolt családjuk sírjai között kellene élniük, oly emberek között, akik halálra ítélték őket, olyan országokban, ahol az antiszemiták kitérősek még ma sem ritka események. Ezért sürgetjük, hogy a hontalan és menekültügyi különbizottság jelentse ki, hogy a zsidó menekült és hontalan személyeknek, mint külön csoportnak, sürgős ökök van, hogy ne térjenek vissza származási országukba, — mint ahogy ezt az Úno közgyűlése teljes ülésén határozatként elfogadta (1946. június 26.).

Az emlékirat megállapítja, hogy az amerikai megállapítás övezetben javultak az állapotok, mióta Earl G. Harrison, az Egyesült Államok képviselője jelentést tett azokról a botránys körülményekről, amelyek között majdnem százezer zsidó kényszerült élni. Mégis a Németországból érkező jelentések egyre világosabbá teszik, hogy a zsidóság helyzete ott tarthatatlan. Hasonló az ausztriai hontalan zsidó személyek helyzete is. A szünke hagyományosnak tekinthető zsidóellenes tényezők mutatkoztak a legutóbbi választásoknál és ez is jogosultá teszi, hogy a fasztaus zsidó áldozatai vonakodjanak visszatérni az országokba, ahonnan elűzötték őket. „Ezért reméljük, hogy a menekült és hontalan személyek ügyében kiküldött különbizottság meggyőzi az illetékes kormányokat annak szükségességéről, hogy kb. 100.000 hontalan személyt azonnal helyezzenek át Közép-Európából. Amíg a hagyományos befogadó országok átveszik ezt a tömeget, illetve annak egy részét, legjobb lenne, ha elfogadnák Truman elnök javaslatát, „hogy a vissza nem honosítható zsidók közül azok, akik kívánják és amennyit csak lehetséges, vigyenek Palesztinába.”

A menekültügyi kérdés — nemzetközi ügy

Az Amerikai Zsidó Bizottság történelmi és jogi alapon fejti ki a menekültügyi kérdés lényegét. Rámutat arra, hogy az utolsó 20 év tapasztalatai nem hagynak kétséget a tekintetben, hogy a menekültügyi kérdés nemzetközi ügy; politikai és gazdasági téren sok államot érint és azok az okok, amelyek menekülteket teremtenek, csak nemzetközi akció után akadályozhatók meg. Az utóbbi időben a világ annyira hozzászórt a „menekültek” fogalmához, hogy hajlandók egyesek olyan álláspontot elfoglalni, mintha az társadalmunk kikerülhetetlen velejárója lenne. Ezért azok az intézkedések, amelyek a kérdés megoldására irányultak, inkább annak csökkentését,

mint végleges kiküszöbölését célozták. De a bizottság reméli, hogy az Egyesült Nemzetek „megkísérik, hogy módot találjanak a menekültügyi probléma végleges megoldására, vagyis, hogy a menekülteket a világ befogadott és egyenjogú polgáraivá tegyék.”

Az ehhez való ut három fő-mozzanatból áll. Először is módot kell adni a menekülteknek, hogy foglalkozáshoz jussanak az ideiglenesen menedéket nyújtó országok gazdasági életében. Másodszor meg kell engedni, hogy tartósan letelepedjenek ott és végül biztosítani kell, hogy tel-

Személyazonossági iratokat a hontalan személyeknek

A gyógyítási folyamat első lépésének a bizottság azt tekintti, hogy személyazonossági iratokat állítsanak ki a hontalan személyeknek, továbbá, hogy ezeket a személyeket befogadó országok őket tisztoságos bánásmódban részesítsék, biztosítsák számukra a munka jogát és így egyenlő emberi lények életét élhessék, minden megkülönböztetés nélkül. De a hontalanok törvényes és gazdasági védelme csak tündeti kezelés. A végleges megoldás az, hogy a hontalanok hazát és állampolgárságot kapjanak és így megszűnjének hontalanoknak lenni.

A bizottság sürgeti, hogy minden ország törvényeiben az állampolgárság megszerzését könnyebb feltételekhez kössék. Két újabb példára hivatkoznak: Olaszország felajánlotta az állampolgárságot az országban tartózkodó

jes polgári joggyengüléssel kapjanak abban az országban, ahol véglegesen letelepednek.

A memorandum történelmi visszatekintést nyújt arról, hogy a zsidó menekültügyi kérdés az utolsó évtizedekben hogyan keletkezett és hogyan lett naggyá. A hontalanok fogalma kapcsolatos állampolgárságnak de jure vagy de facto való elvesztésével. Az első ilyen hullámszerű jogmegfosztás kapcsolatos volt Ausztria, Magyarország és Oroszország európai utódállamainak létesítésével. 1933 és 1942 között pedig a német és osztrák zsidók veszítették el állampolgárságukat. Ezt a példát követették más kormányok is: Magyarország, Olaszország és Vichy Franciaország. Románia és Lengyelország már a második világháború előtt tették lépéseket ebben az irányban (ilyen volt a magyar törvény is).

minden zsidó menekültnek és a Szovjetunió kiltásba helyezze a szovjet állampolgárságot mindazoknak a lengyel zsidóknak, akik ott a háború idején menedéket találtak. Ugyanigy sürgetik olyan nemzetközi egyezmény kötését, melynek értelmében minden zsidó menekült megkaphassa jelenleg lakóhelyének állampolgárságát. A jövőre vonatkozóan pedig azt kívánják, hogy nemzetközi szerződés biztosítsa, hogy az államzása vagy vallása miatt senkit se lehessen állampolgárságától megfosztani.

Hivatkoznak arra, hogy a menekültügyi probléma megoldása általában négy módon lehetséges: ha a hontalanok visszatérnek saját országukba, ha beolvadnak a jelenleg menedéket adó ország népébe, egyéni kivándorlás útján, végül nagyarányú telepítéssel.

A bevándorlási politika alapelve

A bizottság előre látja, hogy az elkövetkező években nagyarányú kivándorlási mozgalom lesz. Ezért ajánlja, hogy azok az országok, amelyek befogadásra képesek, a beköltözőket úgy jogilag, mint gazdaságilag és lélektanilag bátorítsák. Javasolják, hogy az UNO menekült- és hontalanügyi bizottsága hasson oda, hogy olyan nemzetközi be-

vándorlási egyezményt fogadjanak el, amelynek értelmében a bevándorlási politika alapelve: a faji, vallási és népi csoportok közötti meg nem különböztetés legyen. Javasolják azt is, hogy külön szervezetet létesítsenek, amely felkutatassa a számbajöhető területeket. A bevándorlást minden ország tegye szabadon olyan csoportok számára,

amelyek különösen szenvedtek a háboru alatt és továbbra is különleges hátrányok között élnek. Elő kell mozdítani a családok egyesítését és ezért különleges bevándorlási könnyítéseket alkalmazni a testvérekre, szüleitől elválasztott gyermekekre és más közeli rokonokra, akik a háboru és ezzel kapcsolatos zavarok következtében egymást elvesztették.

Igen érdekes, hogy az Amerikai Zsidó Bizottság jelentése tárgyilagosságot kritizál, részeseit úgy az Egyesült Államok, mint a többi amerikai állam bevándorlási politikáját.

„Az Egyesült Államok, a brit dominiumok, latin Amerika országai a múltban Európa fölös lakosságának levezetésére szolgáltak. Bevándorlás útján nőttek naggyá, de amint elérkeztek az érettség fokához, valamenynyien — kisebb-nagyobb mértékben — korlátozó politikát tettek magukévé a további bevándorlás tekintetében. Az Egyesült Államokban a fennálló kvótatörvény megkülönböztetést tesz a dél- és kelet-európai államokkal szemben, vagyis azokkal az országokkal illetően, ahonnan azok a zsidó menekültesoportok jönnek, kiknek legnagyobb szükségük van a kivándorlásra. A latin amerikai alkotmányok kötelezik a kormányokat, hogy könnyítsék meg az európai bevándorlást. Sajnos, e törvényekkel a gyakorlati korlátozásait ellentétben vannak. Nem lehet tekintet nélkül hagyni az ezekbe az országokba irányuló további nagymérvű bevándorlás lehetőségét. Olyan természeti erőforrásaik és gazdasági lehetőségeik vannak, melyek képessé tennék őket, hogy sokkal nagyobb lakosságot tartsanak el, mint jelenleg.”

Amilyen kritikát gyakorolnak az amerikai bevándorlási politikával szemben, ugyanúgy megmondják az igazságot arra vonatkozóan is, hogy az ideiglenesen befogadó országok mennyire guszba kötik a hontalanok kezét. Nem titkolják, hogy a legtöbb helyen — még szabadelvű országokban is — lekettenné teszik hontalan személyeknek a munkavállalást és így az életképességét. Ennek az állapotnak radikális megváltoztatását kívánják Hangsúlyozzák, hogy engedjék meg a menekülteknek, hogy megkülönböztetés nélkül élvezzék a szociális biztonság és a népjóléti törvények jótéményeit. Sok esetben a menekültek magukkal hozták a menedéket adó országba tőkebefektetésüket, különleges szakkép-

zettségüket és tapasztalataikat és egészszbenvéve sokkal több hasznot jelentettek közvetlenül vagy közvetve, mint amennyiben kerültek ezeknek az országoknak. Ennélfogva méltányos, hogy megkülönböztetés nélkül részesedjenek az öregkori nyugdíj és betegségi biztosítás jótéményeiben és a többi szociális gondoskodásban is.

Megrendítő szavakkal je-

jezi be a memorandum okfejtését. Az egész emberiség érdekében áll, hogy a zsidókkal szemben elkövetett igazságtalanságokat kiküszöböljék és amennyiben lehetséges, azok kártalanítást kapjanak. Ez nem a jótékonykodás kérdése! Mindaddig, amíg a fasizisták zsidók áldozataitól megtagadják az igazságot, a demokrácia és a szabadság veszélyben forog. Az igazság oszthatatlan.

Az élet szolgálatában

Írta: Gellért Endre

A felszabadulás óta közzétett statisztikának beünöket érintő adatai két megdöbbentő és súlyosan elgondolkoztató tényről tárnak fel: hatmillió európai zsidónak és köztük Kelet-Európa szinte egész zsidóságának — a pusztulását és a városokba gyűlt zsidó közösségek már korábbról is ismert, a szaporodási adatokból kitűnő kihalálását. A kelet-európai zsidóság elvesztése nemcsak számszerűségében tragikus; minőségileg is a zsidóság legértékesebb rétege pusztult el Hitler fasizta hordáinak halálgyáraiban és gázkamráiban. Amíg a kelet-európai zsidóság létezett, a zsidó utánpótlás az egész világ zsidósága számára biztosítva volt. A Lengyelországból érkezett zsidók tudatosították az asszimiláló nyugati közösségekben a zsidó eredetet és ezért a zsidó közösség mellett a további kitartást. A népi jellege folytán legértékesebb zsidó utánpótlás megszűnése döntően örülhet a második világháborúból élve kikerült, megmaradt zsidóság fennmaradását. A városi zsidóság évtizedek óta ismert öngyilkosságot jelentő egykés és egységes magatartása a pótlást jelentő vidéki zsidóság megsemmisülése után ugyancsak aggasztóan befolyásolja a zsidó közösség sorsát. „Lama jomru hagojim... vajjon valóban igazuk lenne azoknak, akik tudományos és áldemokratikus érvekkel, de titokban megelégedett kizárólagossággal hangoztatják: a bekövetkezett események véglegesen megpecsétellék az ötezeréves zsidóság sorsát, a zsidóság önmagától megszűnik, kihal.”

Kétségtelenül súlyos a helyzetünk. De éppen a legválságosabb időkben mutatkozott meg mindig a zsidó

történelem folyamán a zsidó fennmaradás csodája. A történelem ellenünk megnyilvánuló materiális erővel szemben is megtartott bennünket egy olyan intenzitású életakarat, amely egyetlen más nép körében sem tapasztalható. És amint a pusztulásra ítélt zsidó népet a második templom lerombolása után Rabbí Jochanan ben Zakkaj szellemi mozgalma, a harmadik zsidó állam, a teológiai zsidó állam megteremtése mentette meg évezredekre kiható eredménnyel, éppen úgy a zsidóságnak a huszadik században bekövetkezett számbeli és szellemi, az alapokat megrázó veszteségei idején, a szerteszórt világzsidóság közösségi egymásratalálásának a gondolata és a népi otthonba tömörülés ténye adják meg, biztosítják a fennmaradás lehetőségét. A számbeli megfogyatkozott nép, belső renaissanceszal megmaradt egyedeinek minőségileg értékesebbé tételével igyekezik pótolni a veszteségeket. E nagy regenerálódás két területen folyik: a népi életet természetessé tevő palesztinai zsidó építés keretén belül és a világ más részében élő zsidóság iskolai nevelő munkájában.

A zsidó iskolák ma mindenütt a világon a közösségi újjászületés fenséges gondolatának jegyében végzik nevelői munkájukat. Valóban csak az iskolák, a zsidó iskolák menthetik meg a zsidóságot a zsidóságnak — és az emberiségnek. Tudjuk, hogy egy új gondolat csak akkor lehet eredményes, ha azt az iskolák magukévé teszik. Azért megnyugtató a zsidóság jövője, azért bizhatunk megmaradásunkban, borzalmas veszteségeink ellenére is, mert a zsidó iskolák általában az élet oldalára álltak, a

zsidó újjászületést szolgálják. De éppen ezért kötelessége, közösségi kötelessége ma minden zsidó szülőnek gyermekeit zsidó iskolákba küldeni. Aki azt akarja, hogy évtizedeken belül ne néptelenedjenek el a zsidó templomok, ne ürüljenek ki a zsidó intézmények, ne szűnjenek meg a hitközségek, aki azt akarja, hogy a népek minden gyűlölködő próbálkozásai ellenére is az ötezeréves zsidóság továbbra is megmaradjon, az gyermekeit — még ha eddig máshová járatta is — zsidó iskolába küldi. A zsidóságot igénylő magatartásunk döntő bizonyítéka — és ma, ez alól nem adhatok felmentés — a zsidó iskola látogatása. A zsidó iskolák készen állanak feladatlak teljesítésére. Vajjon van-e elég élniakarás, van-e elég életösztön a zsidó szülőkből is?

Keressük

két deportált fiunkat!

Hoffmann Emil

született 1923 Sopron,

Hoffmann Erich

született 1927 Sopron.

KISTARCSÁRÓL 1944 július 19-án BURKENAUBA vitték mindkettőt, ott a Kleidungskammerban dolgoztak. 1944 október 26-án ORANTENBURGA, onnan SACHSENHAUSENBA, onnan ORDRUBA vagy MAGDEBURGBA kerültek. Kétségbeesett szüleik környörögnek, aki tud róluk, értesítsen.

Minden költséget szívesen megtérítünk.

HOFFMANN Dávid, Budapest, VI., Paulaj Ede-u. 67.

BORLAKI KERESSEM

Goldschmidt Istvánt

kinek 1943-ban a B. 129-es tábori számú volt. Legutolsó helyi Személyi iratszabadjáról volt 1944 november elejéről. Ertesítést vár aggodó édesanyja, Goldschmidt Mártonné, Mester-utca 37.

Keressük egyetlen fiunkat, 1924-ben született

Gál I. György

volt munkaszolgálatost, ki utolsó értesítésünk szerint Galácsi németen, 1944 december 26-án Budapestben eltűnt, valamint 1920-ban született

Königsfeld Miklóst

ki állítólag 1944 őszén Bécsből Németországba került és 1945 februárban a Buchenwald-i koncentrációs táborban halt meg. Kérjük azokat, kik bármit tudnak róla, értesítsék az aggodó szülőket: VII., Dob-u. 19. II. 34

Megalakult a Magyar Országos Továbbképző Társaság

Junius 11-én tartotta az Országos Továbbképző Társaság alakuló közgyűlését a Pesti Izr. Hitközség dísztermében nagyszámú érdeklődő közönség jelenlétében.

Az ORT az elnyomatás éveiben kezdte meg működését Országos Továbbképző Bizottság fedőnév alatt. Ezekben az időkben már megvolt a kapcsolata amerikai és európai központjával, mely Organisation, Reconstruction Travail néven hatalmas munkát végzett általában a zsidóság ipari és mezőgazdasági átképzése érdekében. A háború befejezése után újból felvették az érintkezést a genfi központtal, mely a magyar ORT Bizottságnak önálló egyesületté való átalakulását javasolta, hogy szélesebb keretek között fejthesse ki működését.

Az alakuló közgyűlést dr. Boda Ernő, az előkészítő bizottság elnöke nyitotta meg, aki üdvözölte a Pesti Izr. Hitközség képviselőit és megjelent Domonkos Miksa ügyvezetőt, majd rámutatott arra, hogy a zsidóság mindig élénk érdeklődést tanúsított az ipari pályák iránt, de az egyes korokban törvényekkel tiltották el a zsidóságot az iparok üzésétől. Csak 1759-ben törölték el ezeket a tilalmakat, amikortól kezdve a zsidóság arányszámának megfelelően helyezkedett el ezen a pályán. A zsidóörvények idején kezdte el a magyarországi ORT működését, hogy minél több állását megfosztott embernek nyújthasson egzisztenciát. A jelenlevők egyhangú helyeslése közben megalakultnak jelentette ki a Társaságot a felolvasott alapszabályoknak a Társaság célkitűzésére vonatkozó pontjait. Ezek szerint a társaság célja az ipari és mezőgazdasági munkának a magyar zsidóság körében való népszerűsítése és fejlesztése. Evéghől a zsidó hitközségnek 14-20 éves korban ipari pályára való kiképzését elősegíti ipari középiskolák létesítésével és fenntartásával. Az ifjúság és felnőttek részére ipari és mezőgazdasági irányban kiképző és átképző tanfolyamokat és műhelyeket állít fel. A tanfolyamok befejezése után pályájukon való elhelyezésüket és önállóításukat előmozdítja. Gazdaságokban, mezőgazdasági, kertészeti és egyéb hasonló célu telepeken, valamint mezőgazdasági szakiskolákban kiképzett mezőgazdák és gazdasági munkásokká nevele a jelentkezőket. Kiképzésük után pályájukon való elhelyezésüket és önállóításukat előmozdítja. Már az elemi és középiskola első osztályait látogató gyermekekben is igyekszik az ipari és mezőgazdasági munka iránt az érdeklődést felbuzdítani.

Az alapszabályok elfogadása után került sor a tisztikar meg-

választására. Közfelkiáltással elnöké Halász Béla vezérigazgatót, alelnöké dr. Geyer Albertet, Kahán-Frankl Samut és dr. Szemere Samut, igazgatóvá Halasi-Fischer Ödönt, főtitkárrá Bacher Ernőt választották meg. Ugyancsak egyhangúlag választották meg az elnöki tanács tagjaul dr. Benedek Lászlót, Diszteleches Mózeset, dr. Boda Ernőt, dr. Bródy Sándort, dr. Goldberger Antalt, dr. Samut, dr. Dembitz Ágostot, Dukesz Miksát, dr. Györki Imrét, Korányi Jenőt, Szigeti Mór, Matzner Hugót, Nagy László Zoltánt, Novák Edét, dr. Reiner Imrét, Rosner Miklóst, Simor Dezsőt, Spatz Nándort, Steiner Marcellt, Stern Márton (Szeged) és Weiner Sándort, a választmány tagjaul pedig Antl Ödönt (Kaposvár), Biró Endrét, dr. Blumenthal Tivadart, dr. Farkas Lászlót, dr. Fisch Adolfot, Fischer Gézát, dr. Fuchs D. Rafaelt, Gábor Andort, Gellért Endrét, dr. Geyer Arturt, Groák Istvánt, Halpern Józsefet, Hollos Salamont, Klein Vilmost (Miskolc), Mészáros Miklóst, dr. Pásztor Józsefet, Porgesz Izsót, dr. Reisman Zoltánt, Schwarcz Sándort, Tibor Samut, Vajda Zsigmondot, dr. Váradi Jenőt, Vida Gyulát és dr. Zsoldos Jenőt választották meg. A közgyűlés felhatalmazást adott az elnökségnek a

még be nem töltött elnöki tanácsai és választmányi tagsági, valamint a különböző bizottsági helyeknek egy későbbi időpontban történő betöltésére. Elhatározta még a közgyűlés, hogy sürgőnyileg üdvözli a Genfben székelő ORT Uniót.

Ezután Domonkos Miksa, a pesti hitközség ügyvezetője szólalt fel, aki bevezetőül a házigazda Pesti Izr. Hitközség és a hivatali elfoglaltsága miatt távollevő Stöckler Lajos elnök nevében üdvözölte a megjelenteket. A hitközség kötelességének érzi — mondotta —, hogy minden olyan megmozdulásban részt vegyen, mely az újjáépítéshez vezet. Ugy érzi, hogy a Társaság történelmi feladatát is teljesíti, mikor kiengedni igyekszik az esetleges ellentéteket. A Társaság nevében hordja programját: organizációt, rekonstrukciót és munkát jelent ez. A mai időben szükség van olyan férfiakra, akik tudnak és mernek cselekedni. Demokráciát és szabadságot akarunk minden vonalon. Küzdenünk kell a babona ellen, védekeznünk a gyilkosok ellen. Épp ezért össze kell fogni a jószándéku férfiaknak. A hitközség kötelességének tartja minden zsidó ügy támogatását — fejezte be szavait Domonkos ügyvezető.

Boda Ernő dr. üdvözölte a megválasztott Halász Béla elnököt, aki székfoglalójában köszönetet mondott az előlegezett bizalomért s abbéli reményét fejezte ki, hogy közös munkával sikerül megoldani a nehéz

problémákat. Beszéde végén megköszönte az ORT Bizottság régi tagjainak, elsősorban Boda Ernő dr. volt elnöknek eddigi értékes közreműködését.

Korányi Jenő miniszteri tanácsos számolt be ezután az ORT Unió alelnök-vezérigazgatójával dr. Singalovszkyval Svájcban folytatott tárgyalásairól, amelyek során átadta a magyarországi ORT működéséről szóló jelentést. Ismertette az ORT Unió világszervezetét s elmondotta, hogy dr. Singalovszky vezérigazgató kilátásba helyezte a központ anyagi és erkölcsi támogatását. A vezérigazgató széles alapú, produktív tervei között szerepel egy Genf melletti főiskola létesítése az ORT-iskolák vezetőinek kiképzésére. Megemlíti, hogy augusztusban tartja az ORT világtalálkozását Párizsban. Nagel Marcell, Gyalai Bernát, Bock Vilmos és Farkas Izor felszólalása után a közgyűlés véget ért.

Központi áldozatok hozzátartozóihoz

Felkérjük BARTA Gyula, ROSENTHAL Lajos, FRISCHMANN Nándor és BURGER Dezső hozzátartozóit, vagy ismerőseit, sziveskedjenek az Agudat Israel Központjában (Király-u. 26.) jelentkezni, nevezetesen exhumálásának megbeszélése végett. Iradaik órák: délelőtt 10-12-ig.

KERESSEM LEÁNYOMAT,

Königsteinné

szül. NAGY ZSUZSÁT.

Utolsó hír Mauthausenből 1945 V. 16-ról. Aki tud róla, értesítsen azonosító anyját: Nagynét, Sip-utca 16-18.

Hazajönnek a Svédországba került deportáltak

A Zsidó Világtalálkozó magyarországi képviselőtete arról szerzett tudomást, hogy rövidesen mindazok a Svédországban élő deportáltak hazatérhetnek Magyarországra, akik sem Svédországban nem akarnak maradni, sem pedig más országba való kivándorlási terveik nincsenek. A svédországi Magyar Követség a következő körlevelet küldte meg a svédországi deportáltaknak:

„A Magyar Követség ezenel közli, hogy rövidesen alkalom nyílik mintegy 500 Svédországban tartózkodó volt magyar deportáltat ingyenesen hazaszállítani Magyarországra. A szállítmány svéd gyülekezőhelyről tengeri úton megy Gdyniába, onnan Lengyelországon át vonaton Kattowiczba, onnan pedig ugyancsak vonaton Csehszlovákián át Magyarországra.

Lakóhelyétől a svéd gyülekezőhelyig ingyenes vasúti

jegyet kap mindenki, aki e szállítmány keretében haza akar utazni s ebbeli szándékát a Magyar Követségnek az alábbi levelezőlapon, vagy egyszerű postai levelezőlapon legkésőbb 1946 június 4-ig bejelenti.

A hazautazás nem kötelező, tehát csak olyanok jelentkezzenek, akik önként és minél előbb haza akarnak utazni és ezt egészségi állapotuk megengedi.

A szállítmány keretében a saját holmiját mindenki hazaviheti, feltéve, hogy az a vasúti utazásnál szokásos poggyász terjedelmét nem lépi túl. Gondolni kell arra is, hogy a svéd hatóságoktól a gyülekező helyen mindenki 10 kg uti élelmet fog kapni.

Aki tehát ezzel a szállítmányal haza akar utazni Magyarországra, az június 4-ig küldje be az alábbi jelentkező lapot kitöltve (vagy

az azon kért adatokat egy levelezőlapon), június 7-ig pedig küldjön magáról két utlevél fényképet a következő címre: *Ungerska Legationen, Strandvagen 57., Stockholm.*

Hogy a szállítmány pontosan mikor indul, illetve, hogy mikor kell a gyülekezőhelyre utazni, azt pillanatnyilag nem tudjuk; azonban mindenki, aki a fent leírt módon jelentkezik, idejekorán értesítést fog kapni róla. A jelentkezők addig is álljanak készenlétben, de a munkahelyüket és lakásukat ne hagyják el. Utlevelet és egyéb igazolásokat mindenki a gyülekezőhelyen kap.

Stockholm, 1946 május 29.

A STOCKHOLMI MAGYAR KÖVETSEG

Ilyen módon remélhető, hogy a svédországi deportáltak oly régen huzódó ügye rövidesen kedvező befejezést nyer.

B. I.

Külföldről keresik

A HIAS HEDREW SHELTERING AND IMMIGRANT AID SOCIETY budapesti hivatalánál keresik az alábbiakat. Nevezettek jelentkezzenek, vagy bárki, aki tud róluk, jelentkezze akár személyesen, akár írásban a HIAS hivatalában, V., Géza-u. 3. szám alatti, hétfő, szerda, péntek délelőtti 9-2 óra között.

- A. 33160/623. Friedmann László, Visegrádi-u. 6. Keresi: Elisabeth Kun, Detroit.
- A. 34804/905. Olskán Sándor, Teréz-körút 91. Keresi: Eisenhammer J. Jerusalem.
- A. 34937/924. Székely Félix, Berliini-tér 4. Keresi: Montag Guglielmo, Róma.
- A. 34934/919. Goldberger László, Paulay Ede-u. 23. Keresi: Goldberger Sándor, Montevideo.
- A. 34659/882. Steiner Jeud, Pozsonyi-ut 14. Keresi: Rudolf Kohn, N. YC.
- A. 32582/604. Gibian Kolb Katalin, Ujpesti-rakpart 7. Keresi: Franz Gibian, USA.
- A. 33077/614. Kátmán Mór, Ujpesti-rakpart 29. Keresi: Anna Fenyő, N. Y.
- A. 10263/791. Reich Ita, Aréna-ut 27. Keresi: Sara Graff, 63. Cheney Street, Roxbury Mass.
- A. 32553/601. Fenyves Tibor, Légrády Károly-u. 45. Keresi: Renée Müller, N. Y.
- A. 33363/612. Szalai László, Csáky-u. 56. Keresi: Lillian Ringler, N. Y.
- A. 34765/890. Band Dávid, Csáky-u. 88. Keresi: Hugo Band, USA.
- A. 543/2. Sándor Győző, Visegrádi-u. 58. Keresi: Sándor Mago, Stockholm.
- A. 6804/893. Busch Márta, Csánády-u. 16. Keresi: Joba Granger, USA.
- A. 32569/602. Frankl Gyula? Légrády Károly-u. 18. Keresi: William R. Frank, USA.
- A. 30516/819. Barta József, Visegrádi-u. 20. Keresi: Eliseva Szépházi, Tel-Aviv.
- A. 33512/748. Jávorj Schwarz József, Visegrádi-u. 25. Keresi: Irvin Schwarz N. Y.
- A. 34227/803. Deutschné, Csáky-u. 63. Keresi: Deutsch József, Vincennes.
- A. 12694/804. Drexler Márk, Sziget-u. 11b. Keresi: Hoffmann Alfréd, Shanghai.
- A. 6668/562. Lie Ermann Sémuelné, Kresz Géza-u. 11. I. 4. Keresi: Klein Rudolf.
- A. 32239/365. Goldgagenné Anna, Kresz Géza-u. 17. Keresi: Ehrlich O., Bombay.
- A. 9802/810. Spitzer György, Szent István-park 17. Keresi: Poitátschek.
- A. 34282/822. Major István, Falk Miksa-u. 15. Keresi: Székely Pabló, Santiago.
- A. 12716/847. Weinberger Sándor, Szent István-körút 28. Keresi: Schön Róza, Tel Aviv.
- A. 32781/710. Székely Eliz, Géza-u. 1. Keresi: Victor Stak, Haifa.
- A. 34085/033. Margulies László, Nádor-u. 9. Keresi: Rashkia Molly, USA.
- A. 34916/915. Blumenfeld Emánuel, Személynök-u. 16. Keresi: Stöckl Bona, Arnheim.
- A. 34917/915. Szeszlerné, Személynök-u. 16. Keresi: Stöckl Bona, Arnheim.
- A. 31925/513. Szabó Margit, Szt István-körút 5. Keresi: Kennedy Ágnes, Brooklyn.
- A. 32444/591. Asehner Ludwig, Szent István-körút 19. Keresi: A. WEISS, N. Y.
- A. 33514/728. Szondy Lászlóné, Szent István-körút 1. Keresi: Alexander Lucas, Kanada.
- A. 32873/589. Melezer Zsófia, Marx-tér 6. Keresi: Hussar Lillán, USA.
- A. 32710/708. Kemény Leó, Bajcsy-Zsilinszky-ut 56. Keresi: dr. O. Raps, Palesztina.
- A. 33086/616. Reiser Márton, Teréz-körút 15. Keresi: D. Grimes, Denver.
- A. 33142/621. Kürti József, Elemér-u. 3. Keresi: Renée Vernot, N. Y.
- A. 11471/843. Gottesfeld Salomon, Király-u. 13. Keresi: Joseph Gottesfeld, Tel Aviv.
- A. 34315/830. Hecks József, Teréz-körút 15. Keresi: Laugfeld Miklós, Palesztina.
- A. 34925/915. Kolai Gyula, Lovag-u. 10. Keresi: Tillis Ede, Róma.
- A. 32490/595. Adler Eliza — Ferenci Sándor ur címén — Rudolf-tér 1. Keresi: Lea Brown, USA.
- A. 32489/594. Braun Olga? Rudolf-tér 1. — c/o. Ferenci Sándor — Keresi: Lea Brown, USA.
- A. 32579/603. Fuchs Ella, Rudolf-tér 1. Keresi: Bruno Kulka, USA.
- A. 34453/849. Berger Mór, Alkotmány-u. 16. Keresi: Emilie Weinberger, Tel Aviv.
- A. 32518/598. Cickmann Frisch Dolly, Lázár-u. 16. Keresi: Anna Fiedler, Los Angeles.
- A. 33055/745. Bérkowitz Vilmos, Paulay Ede-u. 97. Keresi: Roberta Burrows, N. Y.
- A. 32450/592. Balassa László, gr. Zichy Jenő-u. 20. Keresi: Dantel Csillag, USA.
- A. 32583/604. Glück Hermann, Nagymező-u. 43. Keresi: Irén Glück, N. Y.
- A. 3459/577. Klein Pálné, Nagymező-u. 22-24. Keresi: Hodas Karfota, Rio de Janeiro.
- A. 750/570. Klein Adolf, Nagymező-u. 14. Keresi: Mautner Lill, Róma.
- A. 33085/616. Erdős Árpád, Csáky-u. 6. Keresi: D. Grimes, Denver.
- A. 33031/743. Grünhutné, Steiner Erzsé, Tátra-u. 22a. Keresi: Steiner Viktor?, N. Y.
- A. 32748/712. Bolgár István, Tátra-u. 5a. Keresi: Regina Vincze, Tel Aviv.
- A. 34380/837. Piete Rudolf, Pozsonyi-ut 19. Keresi: Piete Bernhard, Sofi.

Néhány szó szellemi életünkről

Írta: Dr. Neumann György

Idestova másfél esztendő tel el felszabadulásunk óta. Nem nagy idő, — bizonyos — de mégis elegendő ahhoz, hogy ha a nagy tömeg nem is, de egy-néhányan a legkiválóbbak közül, a szellemi vezetők közül feldolgozzák önmagukban a szörnyű élményeket és hogy a tanulságokat, a tényekből folyó konkluziókat a zsidó tömegek elé tárják.

A szenvedések sötét napjaiban, amikor nem tudtuk még, kik fogják megérni a szabadság napját, meg voltunk győződve arról, hogy a felszabadulás után hatalmas szellemi fellendülés következik be a zsidóságban. Valamennyien úgy éreztük akkor, hogy rengeteg mondanivalónk van, hogy a sajnóval teli élmények olyan igazságokra vezettek rá bennünket, amelyekhez nélkülük soha el nem juthattunk volna.

Csakugyan minden ok megvolt annak feltételezésére, hogy egy hatalmas tisztázódási folyamat fog megindulni a zsidóságban. Várható volt, hogy a zsidóság megmaradt tömegei kiváncsian fogják kutatni, mi volt az oka tragédiájuknak. Ki a felelős érte, hol tévesztették el az utat és hol és miként kell folytatni újból az életet.

A zsidó szellemi élet hatalmas fellendülése helyett azonban a zsidó szellemi élet hatalmas pangása következett be. Nem akadt még zsidó költő, aki az átélte szenvedések dalnoká volna. Nincsenek zsidó történet-szeink, szociológusaink, akik tudományos objektivitással kutatnák, melyek voltak azok a tényezők, amelyek a zsidó nép tragédiáját felidézték. A mai százakramenő és gyakran selejtes dokumentum-irodalmon kívül nincs még igazi író, aki — mint Oroszországban Ehrenburg — művészi formába öntené zsidóságunk tragikus sorsát.

A zsidó tömegek önmaguktól nem képesek arra, hogy az átélte szenvedéseknek értelmet adjanak és hogy valamiféle értelmes konkluziót vonjanak le belőlük. A nép nagy tömegei még mindig nem tudnak mit kezdeni saját tragikumukkal, nem tudják miért érték őket a megpróbáltatások és így azt sem tudják, hogy miként kell élniük a jövőben, ha a múlt visszatérését egyszerűsággal el akarják kerülni. A tudósoknak, költőknek, íróknak lenne hát a feladatuk, hogy a tanácstalan nép lelkéjébe szegődjenek és meg-

mutassák neki az utat (vagy az utakat), amelyet a saját érdekében járnia kell a jövőben.

A zsidóságot az átélte szenvedések közösségbe kovácsolták — erre ma egyre többen jönnek rá. Ha azonban ez az igazság, akkor feltétlenül szükséges, hogy a zsidóság megkeresse sorskérdéseire a feleletet. A zsidó tömegeit ma még nem jutottak tovább egyéni szenvedéseiken, egyéni élményeiken való — lélektanilag nagyon érthető, de valójában — nagyon terméketlen kérdéses. A legelőbbre még fel sem tesszik a „miért?” kérdését. A zsidó íróknak, költőknek a feladata, hogy rávezzék a zsidóságot arra, hogy végtelenül fontos a miért kérdésének a felvetése és megvitatása. A zsidó népet érdekelnie kell, hogy miért szenvedett, hogy kinék és minek köszönheti szenvedését.

A nép szellemi íróiban, költőiben, tudásaiban él. Ha ők hallgatnak, a nép szelleme van veszélyben. A zsidóság szellemi ma még hallgatnak. De bizonyos, hogy meg fognak szólalni, kétségtelen, hogy van mondanivalójuk. És e régieken kívül új szellemek is jelentkezni fognak, akiket éppen az átélte szenvedések lettek „látókká”.

A különböző zsidó szervezeteknek, hitközségeknek és pártoknak egyaránt fontos kötelességük, hogy anyagilag és erkölcsileg egyaránt egy erős szellemi front kiépítésén fáradozzanak. Konkrét feladatként a zsidó könyvkiadást, zsidó tudományos és irodalmi egyesületek megalakítását lehet megjelölni. A dokumentum vagy akár a broszúra irodalom nem jelent szellemi életet. Már pedig szellemi élet nélkül népi vagy akár közösségi életéről beszélni nem igen lehet.

KERESEM APAMATI

Halmos Rezsőt

szül. Bpest, 1890. Népszínház-u. 47-ből vitték el. Október 20-án Budapeston és Dunaharaszti látták, majd a Wesselényi-u. 22-ben látták és onnan tovább hurcolták.

KERESEM ANYAMATI

Halmos Rezsőné

szül. ROSNER ILONAT, 1890 Bpest. Népszínház-u. 47-ből vitték el. kb. november 15-én Helyeshalomnál látták utoljára.

KERESEM HUGOMATI

Halmos Liviát

Kisb-pályáról vitték Jászegre. Ásványrón váltam el tőle. Szíves értesítést kérek, minden költővel megírték: HALMOS EDITH, Bpest, XIV. T. u. 11.

Mártírok képei és szobrai

Sokmindenben különbözik az OMIKE legújabb kiállítása, a mártír-művészek emlékkiállítás, az eddigi tárlatoktól. Például abban is, hogy — mint dr. Bacher-Bodrogh Pál mondotta — a régebbi kiállításokra a művészek maguk hozták el alkotásaikat, a mostani kiállításra pedig a művek hozták el a művészek emlékeit.

Igen, azok a képek és szobrok, amelyek az OMIKE kiállításán a magyar közönség elé kerültek, olyan művészek emlékeit idézik, akik áldozatul estek a fasiszta tömeggyilkosság korszakának.

Ilyen módon — ahogy Keresztury Dezső vallás- és közoktatásügyi miniszter a tárlat megnyitása alkalmával hangsúlyozta — az OMIKE kiállítása egyszerre három célt szolgál. Először: rádöbbenet azokra a rémségekre, amelyekről mindig beszélni kell, mert sohasem lehet eleget beszélni. Másodszor: meggyújtja azt a rejteneles kulturális pusztítást, amelyet a fasiszta rendszer végzett a magyar kultúra területén. Harmadszor: alkalom kínálkozik arra, hogy a magyar szellemi élet egyetemessége meghajtsa az emlékezés és kegyelet lobogóját a mártírhajált halt művészek előtt.

Kik azok, akiknek emlékeit eleveníti meg az OMIKE kiállítása? Irjuk ide a művészek nevét és említsük meg, hogy mi lett velük!

Amos Izre festőművész munkaszolgálatban tünt el, ahová hat év előtt vitték el. **Bardóca Dezső** arcképfestőt elhurcolták és nem tért vissza. **Csahai-féles Lajos** festőművész munkaszolgálatban pusztult el.

Erdel Viktor festőművész a gettóban lehelte ki lelkét.

Gárdos Aladár szobrászművész nem tért vissza munkaszolgálatból.

Hatvani-Perusza Gyula festőművész munkaszolgálat közben éhenhalt.

Jándi Dávid festőművészt Nagyváradon ölték meg.

Örkényi-Strasser István szobrászművészt munkaszolgálat közben gyilkolták meg.

Porier Paula festőművész nem tért vissza a deportációból.

Révész Pál festőművészt Szolnokról hurcolták el és nem tért vissza.

Rónai Géza tájképfestőt — aki színész is volt és utóljára az OMIKE színpadán játszott — munkaszolgálatra vitték és ott elünt.

Szenes Fülöpöt, a 80 éven felüli mestert megfosztották ápolójától, egyetlen leányától, magára hagyva éhenhalt.

Szigeti Jenő tájképfestő nem tért vissza a deportálásból.

Vadász Endre festőművész a munkaszolgálat kínjai közepette öngyilkosságok követte.

Ezeknek a magyar-zsidó művészeknek az emlékét idézi az OMIKE tárlata, amely azonban eszünkbe juttatja azokat is, akiknek a művei most nem kerültek kiállításra, de akik ugyancsak a fasiszta üldözései következtében veszítették el életüket!

Nem lehetett megszerezni a következő művészek alkotásait (észenben azért, mert nem sikerült megtalálni hozzátartozóikat, részben azért, mert a hozzátartozók önálló kiállítást kívánnak rendezni):

Karczag Zoltán festőművész öngyilkos lett.

Farkas István festőművész Dachauban pusztult el.

Köner Ida festőművésznőt meggyilkolták.

Gimes Lajos festőművész nem tért vissza a deportációból.

Kondor György festőművész Dachauban halt meg.

Kun Sándor festőművészt Kecskemétről vitték a halálba.

Szin György festőművész nem tért vissza a munkaszolgálatból.

Goldmann György szobrászművész Dachauban pusztult el.

Garam Sándor szobrászművész nem tért vissza a munkaszolgálatból.

Mindannyian mártír-művész más és más művészeti irányt képviselt, de ezen felül és ezen túl a művészet legmagasabb eszményeit szolgálta és a magyar kultúra művelője és ápolója volt!

Joggal mondhatta **Kmetty János**, a Magyar Képzőművészek Szabadszervezetének szónoka, hogy — az egész Szabadszervezet vallja most azokat az eszményeket, amelyeket nehéz időkben a mártír-művészek képviseltek!

Mi pedig még csak annyit kívánunk megjegyezni, hogy az OMIKE legutóbbi kiállításán körülbelül 80 jelentősebb magyar-zsidó művész szerepelt. Ezek közül — a fenti névsorok alapján — már 23 haláláról vagy eltűnéséről értesültünk. De sokról azt sem tudjuk, hogy hol érte őket a fasiszta korszak, hová lettek és milyen helyzetbe kerültek?

Nehéz szavakban kifejezni a magyar-zsidóság általános nagy veszteségén belül is a magyar-zsidó művészeti élet hatalmas külön veszteségét!

Szombaton, június 15-én nyitották meg nagyszámú érdeklődő közönség jelenlétében a régi Műcsarnok kiállítási termében az OMIKE mártír-művészeinek munkáiból rendezett emlékkiállítást. Az ünnepélyes megnyitáson megjelent dr. Keresztury Dezső vallás- és közoktatásügyi miniszter **Pátzay Pál** osztiályfőnök kíséretében. A kiállítás anyagának megtekintése után **Bodrogh Pál**, az emlékkiállítás szervezője ismertette azokat a szempontokat és célokat, amelyek a kiállítás megrendezését indokolták.

Keresztury Dezső kultuszminiszter szintén megköszönte azt a rendezést s korszakot, amely annyit kíváló művész pusztulását jelentette, az egyszerű és összefogásra hívta mindazokat, akik a demokráciát valóban szolgálni akarják. A kormány nevében meghajlította a kegyelet zászlaját azoknak a mártíroknak emléke előtt, akiknek alkotásait örökíti meg ez az emlékkiállítás.

Kmetty János a Magyar Képzőművészek Szabadszervezete nevében tett fogadalmat, hogy a haladásnak azt a szellemét, amelyért a mártírhajált halt művészek is küzdöttek, a szervezet a maga programjának ismeretével s így adózik emlékükknek.

A kiállítás két hétig lesz nyitva. Június 23-án, vasárnap déli 12 órakor **Hermann Lipót** lesz a tárlatvezető. A kiállítás látogatása díjtalan.

A demokrácia embere jótékonyság helyett kötelességet teljesít

Vásároljuk a Fiuárvaház téglajegyeit

Az első benyomásunk a Fiuárvaházról az, mintha egy sulyosan, de nem életveszélyesen megsebesült embert látnánk magunk előtt, aki a nagy vérvesztéstől féltérde hurokolt. Az épület felét ugyanis a tetőtől a pincéig lerombolta egy repülőbomba, amelynek áldozatul esett a régi híres templomterem is. Haligánagon meggyünk végig az épületen a gondnokkal, aki csak néha szakítja meg a csendet egy-egy halk, fájdalmas emlékezéssel. Itt ez volt, ott az volt. Lassanként megered ajkáról a szó s az egyébként sápadt ember egészen kipirulva magyarázza, hogyan fogják újjáépíteni az árvalázat. Megmutatja a már elkészült részeket, az építés alatt levő hálótermeket, az árva ideiglenes hálóhelyeit, ahol katonás rendben sorakoznak egymás mellett a megvetett ágyak. A nappali játszótermekben néhány árva pingpongozik. Ez van, az van, magyarázza a kísérőnek, majd szinte átszellemülten kezd bele annak felsorolásába, hogy mi lesz. Ujra ép lesz a régi szép templom, a földszinten kap helyet a nagy díszterem, melynek színpadja is lesz. Itt fogják tartani a Fiuárvaház gyűléseit, hangversenyeit. Arányosítják az épület, a főbejárat közepéről a jobboldalra kerül. A hálótermeket modern beépített szekrényekkel látják el s minden hálóterem mellett lesz közvetlenül a felügyelő-nevelő szobája. A földszinten nyerne elhelyezést az árva háza elemi is-

kolájának osztálytermei is. Mindez azonban csak lesz. Majd.

Az intézet meglekintése után, az egyik földszinti teremben berendezett "jrodában" beszélgetünk a titkárral.

— Ne nagyon nézzen körül, szerkesztő úr — mondja —, tudja, egyelőre nagyon nagy nálunk a szegénység, de azért örülünk, hogy ott tartunk, ahol már tartunk. Békében 150 árva védencünk volt, ha újjáépülünk: ez a szám 200-ra fog emelkedni. Bizony nagyon számorn idöket öltünk át a nyilas uralom alatt. Ezekben az idökben 1100 védencünk volt, mert mindenkit, aki hozzánk fordult felvettük. Söt 25-26 éves nőket 16 éveseknek tünteltünk fel és tartottunk nálunk. Sajnos, nem tudunk mindenkit megmenteni. Így az intézetnek is megvan a maga 18 árva mártírja, ekkivel együtt halt mártírhajált **Csillag József** tanító is, aki 35 évig szolgálta odaadással a Fiuárvaházat. Ez volt a mult.

— És a jelen?

— *Jelenleg 150 árva van.* Elemi iskolánk 156 fönnyel tanulóval a leglátogatottabb zsidó iskola. A Fiuárvaház ügyeit elöljáróság gyűléseit, melynek élén **Krauszner Lajos** és **Durkacz Alós** előjáró állnak. Az intézetnek 4 nevelő-tanítója, 2 állandó orvosa van. Az alkalmazzottak nagyrésze volt növendékekből áll. Legáltalában növendékeink még óvodás, a legidősebb pedig elöljáró orvostanulmányos. De a kapcsolatok

SVÁBHEGYI (SZABADSÁGHEGYI)

SZANATÓRIUM

XII, Melinda-u. 16. Eöcn. Igazgatóorvos: dr. Györfi Eöta.

Legtökéletesebb hotel keretei között a legtökéletesebb klinikai gyógyintézet. 75 fürdőszoba, balkonos appartement. Minden szobában városi telefon. Tökéletes diagnosztikai és terápiás felszerelés. — Viagyógykezelés. Békebeli diéta. Subalpin klíma. Felvilágosítást ad, előjegyzést elfogad a városi iroda: Budapest, V., Falk Miksa-utca 11zenkettő. Telefon: 121-458.

akkor sem szűnik meg közöttünk, mikor védelemünk elhagyjuk az árvaházat. Volt növénydeink egyesületet alapítottak s állandó érintkezésben vannak velünk. Nevelőjeink legnagyobb része most Tahin nyaral, ahol árvaházunknak 14 holdas gyümölcsöse van. Itt egy mezőgazdasági iskola-félt akarunk felállítani. Célnk ezzel egy új zsidó embertípus kinevelése, amely megállja a helyét bárhova állítsa őt sorsa.

Közben megérkezik Dukesz Ákos előljáró s most már lármában folyik a beszélgetés, melynek során szó esik az új-sági első benyomásáról a Fiaárvaházról.

— Valóban, az árvaház hasonló egy súlyosan sebesült emberhez — mondja Dukesz előljáró. — Az árvaház súlyosan, de nem életveszélyesen sebesült meg, megmenthető és meg is kell menteni. Ez azonban óriási anyagi áldozatokba kerül. Természetesen mi is részeseiünk támogatásában. *Hátval kell megemlékeznem a Pesti Izr. Hitközség és a Joint segítő-községéről, amely nélkül árvainkat el se tudnánk látni.* Ugyancsak meg kell említenem a newyorki *Save the children of Hungary* bizottságot, amelynek elnöke dr. Paul B. Anóor a napokban hozzánk írt leveleiben jelezte a bizottság támogatását. Mindez azonban nem elegendő. És ki kell jelentenem még valamit. Nem szabad magunkat teljesen a külföld támogatására befüggíteni. *A magunk erejéből kell felépítenünk a Fiaárvaházat és ebből a célból a magyar zsidó társadalomhoz fordulunk.* Tudjuk, hogy ez a társadalom súlyos anyagi és véradózatokat szenvedett, de tudjuk azt is, hogy nagy és nemes zsidó célokra most is hajlandó áldozni s van-e nemesebb cél, mint fedelel adni, szeretetteljes testi, lelki és szellemi gondozásban részesíteni az árvákat. *A Fiaárvaház vezetősége téglajegyeket bocsát ki, hogy mindenki, aki segíteni akar, hozzájárulhasson a felépítéshez.* Minden egyes téglá jóvá tesz valamit a bűnökből és enyhit valamit a szenvedéseken azzal, hogy a történelem legboldogtalanabb árváit megmenti a szabad, létkés munkásjövőknek. Ezeknek a téglajegyeknek az árát oly módon állapítottuk meg, hogy mindenki tehetségéhez mérten járulhat hozzá árvaházunk felépítéséhez. Tíz téglajegy ára 20.000, százé 200.000, ezeré pedig 2 millió adópengő. Aki segít az árvákon, Istennek tetsző és szabad szociális emberhez méltó cselekedetet művel. Meggyőződéseim, hogy amit a mult emberbarátai jótékonyágként cselekedtek, a demokrácia embere kötelességként fogja teljesíteni.

És ha ez így lesz és mi hiszünk, hogy így lesz, akkor a Fiaárvaház rövidesen felépül.

KECSKEMÉTI GYÖRGY

Zsidó Világkongresszus és Jewish Agency for Palestine

Magyarországi Képviselete, Statisztikai és Tudakozó Hivatalának, (Budapest, V., Wekerle-Sándor-u. 7.) közleménye

Az alant felsorolt személyek részére külföldről levél, vagy lízenet érkezett. Kérünk mindenkit, aki nevezettekéről felvilágosítást adhat, közölje azt hivatalunkkal (V., Wekerle Sándor-u. 7., Tel.: 186-009.) szombat és vasárnap kivételével, d. e. 9-1 óra között.

A címzett neve, külföldről megadott lakáscím, kereső:

- Schlesinger Mária, 39 é. Budapest, Liszt Ferenc-tér. P. O. I/k/75. Keresi: Schlesinger Aladár, Italia.
- Wilhelm Rezsőné sz. Blau Margit, Budapest. P. O. I/k/79. Keresi: Ronski Vilma, Róma.
- Lohringerné sz. Schwarz Margit, 40 é. Bp. P. O. I/i/18. Keresi: Weisz Eduard, Bari.
- Breltner Janka, Budapest. P. O. I/j/6. Keresi: Abosch Oszkár, Italia.
- Löwy Tivadar, 1929, Ence. A. Schw. dep. P. O. I/h/16. Keresi: Löwy Ignác, Mondsce.
- Welsz Amália, 1900, Ujrostocka. Budapest. P. O. I/i/91.
- Bürger Andorné sz. Gerő Magda, Bp. 1910. P. O. I/g/14. Keresi: Irving Amsel, New-York.
- Weizenfeld Teréz, Miskolc, 1917. P. O. I/d/14. Keresi: Weisz, Italia.
- Ungár Lajos, 1915. P. O. I/d/15. Keresi: Weisz, Italia.
- Steinitzné, Fodor Piroška, 33 é. P. O. I/c/120. Keresi: Hired Eugen, Tel-Aviv.
- Biron-Rosner Sámuel. P. E. II/u. 8. Beckerschiff Emma, Jerusalemben.
- Scherz Andor, Budapest, Peterdy-u. 36. P. E. G./I. L. M. Vámos, Haifa.
- Wachtel Leó, 1907. Budapest. P. L. I/n. 9. Jackes Krojanker, London.
- Wachtel Ruzsa, 1908, Gardolegen. P. L. I/n. 9. Jackes Krojanker London.
- Wachtel Péter, 1936, Budapest. P. L. I/n. 11. Jackes Krojanker, London.
- Gumpert Meinhart, 1908, Hoof Kassel, Budapest. P. L. I/n. 12. Jackes Krojanker, London.
- Ullmanné, Kaufmann Gizella, 1890, Nagyvárad. P. L. I/n. 22. David Rippner, Palestine.
- Kisvárdai sz. Rippner Márta, 1914, Nagyvárad. P. L. I/n. 23. David Rippner, Palestine.
- Keleti Ödönné sz. Maugold, 1892, Paks, Budapest. P. L. I/n. 23. Laura Abich, Svédország.
- Kertészné, Welsz Margit, 1901, Ódenburg, Budapest. P. L. I/n. 29. Martin Weisz, Svédország.
- Kertész Béla, Theresienstadtba dep. P. L. I/n. 20. Martin Weisz, Svédország.
- Grossmann Dezső, 1892, Bélapátfalva, Jolsva, musz., P. L. I/n. 31. Grossmann Anna, Svédország.
- Lefkovicz Gyula, 1910, Kisvárd. P. L. I/n. 33. Markovics Lina, Svédország.
- De la Rosée Erzsébet, Bp. P. L. I/n. 12. Dr. E. Andrews, London.
- Burstein Slomo sz. 1916, Varsó. Budapest. P. P. I/c/1. Keresi: Burstein Ábrahám, Lodz.
- Hallek Ernő sz. 1910, Budapest. P. M. 97/5.
- Lusztig Rudolf sz. 1902, Bécs. P. M. 97/7.
- Löffler Alfrédné, P. M. 97/8.
- Gábor-Grünhut Béla, gépész-mérnök. P. M. 97/15. Keresi: Sigmund Julius Kohn, Berlin.
- Lajos Sándor és Rudolf, Budapest. P. M. 20/17. Keresi: dr. Erika Adlerova, Prága.
- Pál Oszkár, Budapest, Pannónia-u. 42. W. F. Keresi: Glattauer, Sidney.
- Dr. Weisz Mauó orvos. Bpest. P. U. I/r/14. Keresi: Hugo Hausser, Newyork.
- Steiner Hermann sz. 1900, Kossov Budapest. P. E. II/u/13. Keresi: Steiner Berta, Jerusalemben.
- Hoffer Zsuzsi sz. 1939, Kolbuszova, Budapest. P. E. III/a/5. Keresi: Ajzik Linczewszki, Palesztina.
- Fragmann Peisach sz. 1914. P. E. III/a/6.
- Stroh Pálné sz. Hollós Katalin, 1901, Kecskemét. P. L. III/h/1. Keresi: Stroh Péter, Manchester.
- Bányász Jenőné sz. Heller Bora, 1902, Kecskemét. P. L. III/h/2. Keresi: Stroh Péter, Manchester.
- Stroh Marcellné sz. Schulhoff Gizella, 1901, Budapest. P. L. III/h/3. Keresi: Stroh Péter, Manchester.
- Grünwald Imre sz. 1904, Kaposvár. P. L. III/h/4. Keresi: Stroh Péter, Manchester.
- Dr. Friedmann Izidor, Budapest, Liszt Ferenc-tér. P. Fr. I/g/18. Keresi: David Glueck, Newyork.

Amerikai örökség ügyében jelentkezzenek

Neumann Izidor
budapesti lakos
gyermekei,
Franciska, Mária
és Erzsébet

Kiterjedt családvédelem a Bethlen-téri körzetben

A Pesti Izr. Hitközség Bethlen-téri körzete mindig egyik legélenkebb rétege volt a főváros zsidóságának. Nemcsak a hitközség egyetemes mozgalmából vette ki a részét megfelelően, hanem a maga kebelén belül is a legnagyobb buzgalmat fejté ki a hűvek érdekében védelmében és előmozdításában. Egyik legfontosabb feladatának tekintti az előjáróság a körzethez tartozó szegények istápolását és ezek között is elsősorban a visza nem tért deportáltak ittmaradt családtagjainak segélyezését. Már eddig is mintegy 400 családot kap állandó támogatást és az akció egyre jobban bővül. Széleskörű adatgyűjtés folyik a körzeten belül lakó hitestvérek új és pontos katasztréneke összeállítására. Ennek befejezése után egy szociális, mint kulturális terepen igen gazdag program vár megvalósításra. A tervek már elkészültek és remélhető, hogy rövidesen kivételre kerül a sor.

Gyászünnepek Hevesen

Junius 12-én, szerdán d. u. 6 órakor gyász-émlékünnepeket rendezett a hevesi izr. hitközség az Auschwitzba hurcolt hitestvérei megemlékezésére és szelektálásának második évfordulója alkalmából.

A gyászoló közönség néma ünnepélyességgel vonult fel Heves utcáin a romtemplom udvarától a két kilométerre fekvő zsidó temetőbe. Már kora délután az összes üzletek bezártak és a műhelyek beszüntették munkájukat. Az összes közületek: a járási főjegyzői hivatal, a községi előjáróság, járásbíró, tantsület, tűzoltóság, az összes politikai pártok, a Nemzeti Bizottság, pénzügyőség, a rómi. kat. és ref. egyházak, a szakszervezet, valamint más társadalmi egyesületek képviseltették magukat a zsidó temetőben példásan rendezett emlékezésen.

Kunovits Imre a hevesi izr. hitközség elnöke mondta az emlékbeszédet, melyben megemlékezett a fasizmus zsidóellenes propagandájának hatásáról és ennek a propagandának napjainkban pogromokban és vérvádakban megnyilvánuló következményeiről. Visszautasította ezeket a rágalmatokat és kérte a megjelent számos nem zsidó, együttérző közönséget, hogy együttesen dolgozzanak az egymás megértésén, megbecsülésén és felebarátai szeretetén alapuló boldogabb jövőért.

Vallásos

zsidó gyerekek!

Nyári nyaralásra hivatkozással megkérdezték az Ért. H. sz. pl.

FÉRFISZÖVET

különlegességek

HOFFMANN ALFRÉD IV., DEÁK FERENC-U. 10

Fontos hiradás munkaszolgálatosok hozzátartozói részére

Az alább felsorolt munkaszolgálatosok hozzátartozói

fontos értesítés átvétele céljából

jelentkezzenek az Országos Zsidó Segítő Bizottság Információs osztályánál
(VII., Bethlen-tér 2)

I.

Dr. Acs, nőorvos, Budapest.
Abonyi Imre, Budapest.
Adler Vilmos, Kisdobsza.
Adler Zoltán, Budapest.
Aczél Péter, Budapest.
Adler, szabó, Budapest.
Angyal Péla, Debrecen.
Aszódi Sándor, Szeged.
Aszódi József, Budapest.
Barta István, Budapest.
Baner Béla, Budapest (Ujpest).
Benedek Andor, Budapest.
Benedékt Sándor, Szombathely.
Blum Sámuel, Debrecen.
Bergér Lajos, Szeged.
Böhm Károly, Budapest.
Brener Pál, Budapest.
Brener Endre, Budapest.
Bruzsi László, Budapest.
Csillag György, Budapest.
Csató Béla, Budapest.
Deutsch Sándor, Kunszentmárton.
Dick, Budapest.
Deutsch Miklós, Budapest.
Deutsch Rudolf, Budapest.
Dombrádi Zoltán, Budapest.
Eben László, Budapest.
Erdélyi György, Budapest.
Engländer Jenő, Budapest.
Ehrenstein Sándor, Nyíregyháza.
Dr. Fürész István, Mezőtúr.
Fränkel Imre, Fehérgyarmat.
Fischer Aladár, Budapest.
Friedmann Dzsó, Budapest.
Földes Károly, Budapest.
Faragó Tamás, Budapest.
Fischer Pál, Miskolc.
Fleischmann Albert, Acs.
Fischel Dezső, Megyaszó.
Fischer László, Budapest.
Frank Maudó, Budapest.
Glück László, Budapest.
Gedeon Sándor, Budapest.
Geiger Endre, Budapest, (Nagy-léa).
Garai Tibor, Budapest.
Gara György, Budapest.
Grünbaum Hermann, Budapest.
Goldstein Andor, Sárospatak.
Grosz Géza, Zánka, Zala m.
Goldner László, Budapest.
Grünbaum Miklós, Miskolc.
Gárdos László, Budapest.
Gonda György, Budapest.
Goldschmidt Imre, Győr.
Goldschmidt Béla, Kapuvár.
Gyémánt György, Budapest.
Glattstein József, Budapest.
Grünberger Sándor, Budapest.
Grosz László, Budapest.
Herskovits Lajos, Vác.
Hahnos Zoltán, Budapest.
Halász Pál, Zoltán, Budapest.
Horovitz József, H. Hadház.
Keller.
Herskovits Ferenc, Hidasnémeti.
Huber István, Budapest.

Halmann Zoltán, Miskolc.
Jónás Károly, Budapest.
Krausz Béla, Debrecen.
Kovács Zoltán, Budapest.
Kemény Tibor, Budapest.
Körl László, Budapest.
Kohn Miksa, Budapest.
Kohn Lajos, Miskolc.
Katzburg Andor, Cegléd.
Klein Lipót, Nyírvásár.
Kron Béla.
Klein Ignác, Fehérgyarmat.
Klein Tibor, Nyírmadaras.
Kovács László, Budapest.
Krausz Pál, Miskolc.
Krieger Pál, Vác.
Kőrösi István, Szeged.
Kalmár György, Budapest.
Kovács Lajos, Budapest.
Lang Miklós, Budapest.
Lichtenberg Pál, Budapest.
Löwy Ottó.
Lettner György, Budapest.
Lőrinczi András, Budapest.
Lukács István, Törökszentmiklós.
László Győző, Budapest.
Lukács Tibor, Budapest.
Löwy Sándor, Pesterzsébet.
Lukács László, Budapest.
Márk Jenő, Cinkota.
Mandel Andor, Budapest.
Mihály Áron, Debrecen.
Mautner Pál, Mezőkomárom.
Markovits József, Budapest.
Mályás Márton, Budapest.
Niedermann Márton, Budapest.
Nikolsburger Andor, Budapest.
Orbán Miklós, Budapest.
Ódri Károly, Budapest.
Oberländer Gyula, Budapest.
Ötvös László, Tatahánya.
Present Márkus, Gyöngyös.
Perlstein Miklós, Miskolc.
Pável Zoltán, Hodász.
Pollák Béla, Vág, Sopron m.
Révész Zoltán, Budapest.
Rosta Lajos, Budapest.
Reichmann Gyula, Pödes.
Roth Imre, Budapest.
Rauschnitzer Zoltán, Budapest.
Rózsa László, Pécs.
Reinisz László, Budapest.
Somogyi György, Budapest.
Simon Lipót, Cegléd, Szatmár m.
Steiner Pál, Budapest.
Stein Sándor, Székelyudvarhely.
Smilovits Ferenc, B.-Gyarmat.
Spiegel Tibor, Budapest.
Simon Lipót, Fehérgyarmat (Tunyog).
Stern Lajos, Románia (Bpest).
Singer Miklós, Tiszavárkony.
Stern Nándor, Bpest (Kőbánya).
Silber József, Komádi.
Springer Miklós, Tiszavárkony.
Sikherstein Simon, Vác.
Sellingher Sándor, Fehérgyarmat.
Steinhardt Lajos, Budapest.
Schiffblatt Ferenc, Bpest (Kőbánya).

Schlesinger László, Omány, Borsod m.
Schwarz Tibor, Budapest.
Schwarz Béla, Budapest.
Szabó Imre, Budapest.
Dr. Szitányi Rudolf, Budapest.
Szűts Géza, Budapest.
Szegő György.
Szántó György, Budapest.
Szabados József, Miskolc.
Trepper Tibor, Gyöngyös.
Trepper Tibor, Budapest.
Ungár Frigyes, Pozsony (Budapest).
Váradi Béla, Budapest.
Vikár Géza, Budapest.
Vadnai László, Budapest.
Vince László, Miskolc (Budapest).
Visnovits Ferenc, B.-Boglár.
Vajda György, Miskolc.
Weltrub Jenő, Debrecen.
Well István, Budapest.
Weinstock Jenő, Szarvas.
Weinberger József, Puff, Budapest.
Wojtkerky Oszkár, Budapest.
Waldmann László, Budapest.
Weinberger Ernő, Budapest.

Weisz László, Mikepércs, Hajdu m.
Waldmann Mór, Debrecen.
Weisz Jenő, Tunyog, Szatmár megye.
Weisz József, Budapest.
Weiler József, Budapest.
Wald Árpád, Pestszentkereszt.
Zuckermandel Arnold, Bryan-tavo.
Zekler József, Budapest.
Zwilling József, Budapest.

II.

Czellendorf Jenő, Budapest, kb. 38 éves, szül. Rózsahegy, Szlov. Tiszta.
Berkovits Ferenc, Budapest, Murányi-u. lakos, szül. 1913, Női fodrász.
Dorn István, Vác, kb. 26 éves.
Stark, Miskolc, kb. 27 éves.
Dr. Strasser, Budapest, Zsidó Kórházban volt orvos.
Csángó Endre, Budapest, bőrdobos, kb. 30 éves.
Katz, Budapest, férfiszabó, kb. 44 éves, Verseny-u. lakos.

A szolnoki izr. szentegylet

kérelmlemmel fordul az ország területén lakó minden olyan hit-testvérhez, akinek elhunytja a szolnoki temetőben hantoltatott el és így rája nézve nem közömbös, hogy egy felülről, kerítés nélküli, minden külső behatásnak kitett gondozatlan sarkert-e a pihenő helye halottjának, vagy pedig egy elzárt terület, ahova a kegyelet hívó szavára évenként elzarándokolhat a hozzátartozó, hogy a könnyek falyólan át az emlékezés fényével vonja be a lélek soha ki nem alvó mécsesének olaját. Rójják le ezek pénzbeli adományokkal a kegyelet adóját, küldjenek be a Szolnoki IZR. Szentegyletbe a lehetőségükhez képest olyan összegeket, hogy megindíthassák a temető helyrehozatala iránti munkálatokat és felépíthessék azt a házat, amelynek kapuján át vezet az út a halhatatlansághoz.

KERESSEM LEÁNYOMAT,

Verhovai Ágneszt

szül. 1927 III. 28-án. Fehéreményvarrónékkal vitték el a téglagyárból, 1944 XI. 7-én. HÁRKÁRÓL BERGENBEISENBE vitték, ott látták utoljára. Ki tud róla, értesítse az özvegy anyját, Lengyel Katalint, lakik: VIII., Lajza-utca 26. II. 7.

Kérem azt a két kislevelet, kik LEÁNYOMAT,

Löwinger Irént

Péterffy Sándor-u. 19. II. 24. számú lakószobában keresték, továbbá AZON BAZTÁRSNÓFT, kik felszabadulás előtt LANSBERGEN, 1-es lakásban, lakóikban látták, jelentkezzenek az özvegy édesanyjánál, Löwinger Józsefné, Péterffy Sándor-u. 19. II. 24. szám alatt.

Villamossági

háztartási cikkek szerelési anyagai. Vétel, Eladás, Bizomány. GERŐ SÁNDOR, Bp., VI., Ó-u. 21.

Altiszt

azonnali belépésre kerestek. Sik-utca 12. III. 45.

PORTREJÁT természetesen MEGFESTEM. Fénykép után is, legutányosabban. „Gyönyörű enklék” Aratóhoz, Erzsébet-körút 14.

H I V J O N ! J Ö J J Ö N !

Veszek: férfi és nő ruhát, fehérneműt, szőrmekabátokat, irógépét, pénzeszközöket, porcellán kerekpáncsot, órákat, porcelán motorkerékpárt, fanyakszögépet. Petőfi Sándor-u. 2. Átjáróban, GERSTL-MAJOROSI.

Nyílt levél

B. atyához

Kedves B. atya, aki római katolikus áldozó pap vagy, és akit akkor ösmertelek meg barátságos poharzatgatás közben, amikor Nyugatról — ahová nyilasellenes voltod miatt menekültél — visszaérteztél és a tisztes reverenda alatt emberi, érző szivedről meggyőződtem és barátságomra fogadtalak, — ne lepődjél meg, hogy a hasábrakon intéztek Hozzád nyílt levelet, de úgy vélem, hogy az, amit Neked mondandó vagyok, egy kissé a nyilvánosság elé is tartozik.

Egy jó híved említette nekem, hogy Te mesélted el neki (és nyilván nem csak neki) azt a reakciós körökben közszója forgó adomát, amelynek címe: Csak egy mese van... és amely úgy szól, hogy megszüntek az összes mesék, mert a Piroskát megették a nyilasok, a Hét törpét, mivel szabotáltak, közmunkára vitték, Münchhausen bárót, aki a német rádió szpikere volt, internálták, szóval ezek és a többi mesék hasonló okokból megszemmisültek, csak egy mese van és az úgy szól, hogy az UNRRA adományokból keresztények is részesülnek.

Elzomoritott az, hogy Te is terjesztetted ezt a mesét, akit másképp ismertelek meg és nem tételeztem volna fel Rólad, hogy titokban füllesztetted a farkasokkal, mert az ilyen „viteczek” terjesztését csak egy lépés választja el a vérvád-mesék elmondásától. Más akusztikája van az ilyen anekdotáknak, ha azt eldugott kiskocsmákban két pohár bor között Nyugatról visszaszivárgott és a nyilasérában magas pozíciókat betöltő egyének mondogatják egymás felvidítésére és megint másként hangzik a Te szövegéből, a Te reverendának tisztelettel parancsoló magasságából, akinek szavát, mint orókultúrát hallgatják híveid, akiknek, sajnos, nincs annyi intelligenciájuk — miként az elmúlt évek szomorú eseményei bizonyítják, — hogy különbséget tegyenek a Te szövegről elhangzott beszédeid és az ilyen történetek elmondása között.

Te, biztosan jól tudod, hogy az UNRRA szervezet tulajdonképpen csak most van megalkulóban Magyarországon, eddig közhadomáyszerűen csak az első, tonhalküldeménye érkezett meg hozzánk, amit a szerhes anyák, valamint az életműszer pótljegyesek között osztottak szét, — de ezt híveid nagyrésze nem tudja és ha a

Te szövegéből, lelkiatyjuk szájából hallja ez anekdotát, azt készpénznek veszi és Rád való hivatkozással terjeszti tovább.

A tájékozatlanok összetévesztik az UNRRA-t, a JOINT-tal, amely az amerikai zsidóság adományából segíti az a magyarországi zsidóságot, amelynek négyötöd részét a náci és nyilasok megsemmisítették németországi gázkamrákban, elégették őket, szappant főztek belőlük, tarkón lölték őket, Dunába fojtolták vagy egyéb módon, kiéheztetéssel pusztítottak el — tervszerűen. A maradék és a nyilasok által mindenükből kifosztott zsidókat segíti a JOINT, de Te bizonyosan olvasol újságokat, amelyekben láthatod, hogy ez az intézmény nem egyszer ad jelentősebb összeget a fővárosnak, a közintézményeknek a nemzsidó vallásuk segélyezésére is.

Súlyosbító körülmény részdéről a mese terjesztése Kunmadaras után és Washington előtt!

Tudom, nem olvasod a mi lapunkat, amelynek két hét előtti számában megjelent a magyarországi református egyház zsinati tanácsának ez év május 9-én Ravasz László püspök elnöklésével megtartott ülésének jegyzőkönyvének néhány részlete, amiből okulsodra idézem a következőket:

... a zsinati tanács a zsinat nevében mélyen megalázkodva megvallja bűnét, amellyel Isten fűségét megsértette. Elmulasztotta inteni a népet és a felelősséget, amikor mindkettő Isten törvényeivel ellenkező utra tért s nem állt ki egész bátran az ártatlanul üldözöttek mellett...

Hosszu volna itt megismertetni teljes egészében a leközölt jegyzőkönyv kivonatát, de Te, mint egyházi ember, talán megszerzed azt s ha nem, még olvashatod. Mert bizony, mondom Neked, okosabb, célravezetőbb, hasznosabb és mindenekelőtt és mindennekfelett Istennek tetszőbb volna, ha Te is a Te híveidet ilyen értelemben oktálnád, tanítanád, felvilágosítanád, nem pedig értelmetlen, homis, hazug történetek elmondásával szórakoztatnád.

Ezeket óhajtottam felmondani Neked, kedves B. atya és annak reményében, hogy megszívleled szavaimat, maradok

barátsággal és tisztelettel
GELLÉRI MIKLÓS

Pinchász Lyubjaniker nyilatkozata a zsidó államról

P. Lyubjaniker a palesztinai Vaad Leumi egyik kiváló tagja, európai körutja során Budapestre is ellátogatott, hogy a helyszínen megismerje a magyarországi zsidóság különleges problémáit és egyúttal tájékoztassa a zsidó tömegeket azokról a tervekről és célkitűzésekről, amelyeket a palesztinai zsidóság vezetői készítettek a nemsokára esedékes 100.000 főnyi alijázó elhelyezésével és az Erec Jisrael építmunkába való bekapcsolásával kapcsolatban.

A zsidó államról a következőket mondta:

— Az angol-amerikai vegyesbizottság javaslatát a cionizmus ellenségei és rosszakarói szerte a világban a legkülönbözőbb érzésekkel fogadták. Általában megállapíthatjuk azt, hogy igyekeztek a negatívumokat kiemelni és a pozitívumokat elhallgatni. Pontosabban: övömmel küttölték világát azt, hogy Palesztina sem zsidó, sem arab állam nem lesz. Arról azonban elfelejtkeztek megemlékezni, hogy a vegyesbizottság 100.000 certifikátinak azonnali kiadását javasolta s ezzel elvben és gyakorlatban elítélték azt a Fehér Könyvet, amely a háború küszöbén a Jisuv tovább fejlődését akarta megakadályozni. Minden jóindulatu, de tájékozatlan találgalásokkal és célzatos hírveréssel szemben szilárd hitünk az, hogy a zsidó állam a közeljövőben meg fog valósulni, egész egyszerűen azért, mert a palesztinai zsidóság olyan fejlődésen ment és megy keresztül, hogy lehetetlen lesz ennek megvalósulását és bekövetkezését hosszabb ideig megakadályozni. A zsidó állam nemcsak a Galutban levő, bizonytalan jövőjű zsidó tömegek ügye, hanem Erec Jisrael dolgozója is. Elképzelhetetlenek tartjuk, hogy hosszabb ideig olyan állapotot tartsanak fenn, hogy gazdasági és kulturális szempontból elmaradt nomád törzsek függetlenséget kapjanak, de a szocializmusnak, a kulturának és a modern gazdaságnak a zászlóvivője, a zsidó nép, gyarmati igazgatás alatt maradjon. A Jisuv függetlenségének ma már létre-

jöttek a gazdasági és pénzügyi alapjai. Mi az országot saját törvényeink és elgondolásaink szerint fejlesztjük és nyíltan megmondjuk, megfelelő szerveink vannak a zsidó közösség védelmére.

Arra a kérdésre, hogy létrejött-e már megfelelő előkészületek a közeljövőben esedékes nagy alijának a befogadására a következőket válaszoltam:

— Elgondolásaink szerint a bevándorlók nagyobb részben gyermekek és ifjak lesznek. Lehetővé tesszük számukra a továbbtanulást és alkalmat adunk nekik arra, hogy olyan szakmát tanuljanak ki, amely elhelyezkedésüket megkönnyíti. A munkaképes embereknek a gazdasági életbe való bevonása okozza a legkevesebb fejtörést. A háború alatt komoly munkásihiány volt Erec Jisraelben. Az építőipar jelenleg is munkásihiánnyal küzd. Nem is beszélve a padeszokról, ahol az exportot éppen a munkásihiány miatt kellett korlátozni. De gondoltunk az öregekre, betegekre és munkaképtelenekre is. Ezeket családjukhoz, rokonikához tesszük és a Jewish Agency segíti majd őket. Akinek pedig ninesenek hozzátartozói, azokról a szociális intézmények fognak gondoskodni. Ez azonban inkább pénzügyi probléma, amelynek megoldása nem lehetetlen. Külföldi kölcsönre gondoltunk. Ezen a téren a tárgyalások már megindultak és eredménnyel bíznakak. — fejezte be érdekes nyilatkozatát P. Lyubjaniker a Vaad Leumi tagja.

GERVAI SÁNDOR

Jókeriban lévő

Széfer TÓRA

52 cm. hosszú ezüst matricával
KLADÓ. Megtekinthető:
Thököly-ut 63, Imaházban.

VIDÉKEN ELHELYEZKEDNE

okleveles ápolónő

beteg mellé, esetleg orvosi rendelőbe, vagy anyahelyettesnek.
„Szereplőanyag” árva” jelölésű a kiadóba.

Megváltás leányt vagy nyugdíjas asszonyt keresek 4-8 ÉVES KISLEÁNYOK MELLE. „Családtagnak” jelölésű a kiadóba.

Ne csináljon Iakás gondot,
kressse fel

ifj. Nagyt

Pesten: VIII., VAS-UTCA 5. — Budén: ALKOTÁS-UTCA 1.

Fuvarozást vállal
Pesten és vidéken

Autó
Portál
Butor
Ablak

üveg

Wagner,
Kazinczy-u. 6.
Telefon: 221-678

ZSIDÓ VILÁGHIRADÓ

A „WASHINGTON POST” TAMADÁSA BEVIN ELLEN

A newyorki rádió közölte, hogy a *Washington Post* és bírálóiban részesítette *Bevin* Palesztinával kapcsolatos legutóbbi beszédét.

„*Bevin* — írja a lap — azt a kijelentést tette, hogy New Yorkban különösen azért agítálnak a százezer zsidó palesztinai bevándorlása mellett, mert ezeket nem kívánják New Yorkban látni. Az ilyen kijelentés antiszemita kirohadásnak minősíthető. *Bevin* a kérdés taglalásakor szándékosan figyelmen kívül hagyta azt a tényt, hogy a százezer zsidó bevándoroltatásának egyik védnöke éppen *Truman* elnök. Figyelmen kívül hagyta *Bevin* azt is, hogy a százezer zsidó bevándoroltatását az egész kérdéskomplexum tanulmányozásának eredményeként a brit-amerikai vegyes bizottság javasolta, amelynek hat brit tagját ő maga nevezte ki. *Bevin* megfélemedezett arról, hogy pártja ebben a kérdésben milyen értelemben foglalt állást. A brit külügyminiszter érzelmi kitérőt engedett magának, amely nem volt méltó sem hozzá, sem kormányához, sem a nagy angol néphez.”

NEW-YORK BÜSZKE ZSIDÓ VALLÁSÚ POLGÁRAIRA

A newyorki rádió pénteken reggel közölte, hogy az amerikai közvélemény széles rétegei visszautasítják *Bevin* angol külügyminiszter Palesztinára vonatkozó kijelentéseit.

Egy newyorki tömeggyűlésen *O'Dwyer* polgármester a következőket mondotta:

— Szembe kell szállnom *Bevin* ama kijelentésével, mintha New Yorkban azért kellene hangulatot az Angol-Amerikai Palesztina Bizottság javaslatainak sürgős megvalósítása mellett, mert New Yorkban nem akarnak több zsidót látni. Megállapíthatom, hogy New York, az amerikai kontinens legnagyobb városa, büszke zsidó vallású polgáraira, akik nagymértékben járultak hozzá a város felvirágztatásához és jólétének megalapozásához. New York városa hálát érez polgárai iránt és semmi-

sem áll távolabb tőle, mint az, hogy *Bevin* kijelentéseinek jogosultságát elismerje.

AZ AMERIKAI KÉPVISELŐ-HÁZ KÜLÜGYI BIZOTTSÁGÁNAK ELNÖKE A PALESZTINAI KÉRDÉSRŐL

A *Renter* *Iroda* jelentette Washingtonból, hogy *Bloom*, az amerikai képviselőház külügyi bizottságának elnöke, határozati javaslatot terjesztett elő, amelynek értelmében fel kell szüntetni Nagybritanniát, hogy tarssa be az Egyesült Államokkal Palesztinát illetően 1924-ben kötött szerződést.

— Ez a javaslat — mondotta *Bloom* — a mi válaszuk *Bevin* szerdai beszédére. *Bevin* teljesen tévedett, egyáltalán Nagybritánia éveken keresztül törvadásban volt ebben a kérdésben.

Bloom később újságírók előtt kijelentette, hogy az angol-amerikai Palesztina-kérdést 1924-ben *Coolidge* írta alá. A szerződés kiköté, hogy a két fél beleegyezése nélkül nem lehet változtatni sem a palesztinai mandátumon, sem a Balfour-nyilatkozathoz leszögezett elveken.

TRUMAN AZ AMERIKAI BEVÁNDORLÁSI KVÓTÁRÓL

Truman elnök pénteki sajtóértekezletén a következőket mondotta:

— Ami az Egyesült Államokba való bevándorlási kvóta emelését illeti, ehhez a kongresszus jóváhagyása szükséges, még ha honatanokról van is szó. En azonban nem javaslom a kongresszusnak az arányszám felemelését.

A SVÁJCI KORMÁNY HELYTELENIT MINDEN TERÍTŐ TEVÉKENYSÉGET

A svájci kormány szóvivője a napokban kijelentette, hogy teljes mértékben jogosnak tartja a zsidó világszervezetek ama kívánságát, amely a különböző papi rendeknél és apácáknál elhelyezett zsidó árváknak zsidó nevelőtintézmények számára való átadását célozza.

A svájci kormány szóvivője indokolásként leszögezte, hogy a svájci kormány ellen minden terítő tevékenységet és azt óhajtja, hogy a nácizmus pusztításai következtében árván maradt gyermekek szüleik vallásában nevelkedjenek.

BRAZILIA HAJLANDÓ BEVÁNDORLÓKAT BEFOGADNI

Az Egyesült Nemzetek menekültügyi bizottságának ülésén *MacNeil* elnök sürgette a honatanok kérdésének elintézését. *La Guardia* közölte, hogy a tizenegy ország közül, ahová a szerencsétlen honatanok, akik sorában rengeteg zsidó van, bevándorolni kívánnak, csupán Brazília hozott ideiglenes, bevándorlási és letelepedési intézkedést.

PALESZTINAI KATONÁK A LONDONI GYŐZELMI PARADÉN

Május 30-án *Fleming* képviselő az angol alsóházban kérdést intézett a miniszterelnökhöz, hogy meghívják-e a londoni Győzelmi Parádéra a diadalmos palesztinai harcok egységei képviselőit is?

A kormány nevében *George Hall* adott írásbeli választ, amely azt tartalmazza, hogy a különböző palesztinai ezredek összesen hatvan főnyi delegációját meghívják a június 8-iki Győzelmi Parádéra.

LEO BAECK MEMOÁRJAI A „THE JEWISH FORUM”-BAN

Leo Baeck, a berliniek világírő főrabijja, aki Theresienstadtban raboskodott és nemrég kijutott Amerikába, megírta memoárjait. A memoárok a *The Jewish Forum* legutóbbi számában kezdődtek el. Ugyanekben a számban *Edmond Flagg* a maradék-zsidóság szellemével foglalkozik. *E. Neufeld* pedig *Krausz* *Sámuel* professzorról, a nagy magyar-zsidó tudósról írt méltatást.

A SZOVJETUNIO ZSIDÓSÁGA BEKAPCSOLÓDIK A ZSIDÓ VILÁGMOZGALMAKBA.

A Zsidó Világkongresszus vezetőinek nemrégiben tartott londoni konferenciája örömmel állapította meg, hogy a Szovjetunio zsidósága bekapcsolódik a világ zsidó mozgalmaiba.

A Zsidó Világkongresszus meleghangú sürgönyben üdvözölte a moszkvai Zsidó Antifasiszta Bizottságot.

A ZSIDÓ VILÁGKONGRESSZUS A GAZDÁTLANUL MARADT ZSIDÓ JAVAKRÓL

A Zsidó Világkongresszus végrehajtóbizottsága kifejezésre juttatta a békekongferencián vezető szerepet játszó nagyhatalmaknál azt az álláspontját, hogy a gazdátlanul maradt zsidó javak egyedüli jogos örököse csak a zsidó közösség lehet.

„A fasizmus pusztításából — szögezi le a Zsidó Világkongresszus deklarációja — demokratikus rendszerek hasznát nem hozhatják. Az örökségek nélküli zsidó vagytonokat a zsidóság kollektív tulajdonba kell átengedni.”

A SZÜVETSÉGES ELLENÖRZŐ BIZOTTSÁG ELŐSEGÍTI A NÉMET ZSIDÓK REPATRIÁLÁSÁT

A németországi Szövetséges Ellenőrző Bizottság — közlekedési eszközök hiányában — megtagadta a szállítási lehetőségeket a német hadsereg repatriáló tagjaitól. Ugyanakkor azonban minden lehető módon elősegítik a német zsidók visszatérését.

MONTGOMERY PALESZTINÁBAN.

Nagy feltűnést keltett Palesztinában, hogy *Lord Montgomery* tábornagy pénteken reggel Kairóból Palesztinába érkezett.

ANGOL ADATOK AZ EURÓPAI ZSIDÓSÁG KIVÁNDORLÁSÁRÓL

A londoni rádió szombaton reggel közölte, hogy a Palesztinába kivándorolni kívánó európai zsidók száma — angol becslések szerint — a következőképpen alakul: 160.000 lengyelországi zsidó, akik közül 60.000 németországi táborokban tartózkodik, 60.000 magyarországi zsidó, valamint több 10.000 romániai és bulgáriai zsidó.

(Arról nem beszélt a londoni rádió, hogy milyen alapon becsülik Angliában 60.000-re a kivándorolni készülő magyar zsidók számát.)

(SOS)

Pertekt gyors- és gépirónót keresünk.

Jelenkezés személyesen, d. u. 4-5 között:
Bud. Akiba, Éva-u. 12. II. 4. alatti.

Pénzes társaság keresek!

Műszaki, ipari gépek, autók eladás, cikkeket vételhez, eladásához, javításához. Irányítók, eladóknak, műhely és telep van.
XIV., Altony-utca 3/a. Weisberg. Telefon: 424-178.

Házi kosztot

Kellő személy részére keres „Apa és Ba. részére” a kiadóban.

Kivándorlók figyelem!

Átvesszem, esetleg tovább vezetem üzletét, lakását. Részletes ajánlatot kér „27-es kereskedő” jellegre a kiadóban.

Szedő-gépmesteri jó szakembert

Szükségem keresek. Földmunka, Budapest, V., Zsitnyai László 13.

Sadchenek

adják le elmüket „Jól bevezetett” jellegre a kiadóban.

KOMOLYABB UR üres szobát kaphat

„Nyugodt otthont” jel. a kiadóban.

Az Ifjuság Hangja

Rovatvezető: Benoschofsky Ilona

Nagy emberek — zsidó sorsok

A szerdülfebb Ifjuságunk

Olvasótok már Portugáliáról? Valaha hatalmas ország volt, tengerparti szép fővárosa, Lisszabon tele volt gyönyörű palotákkal. Eppen egy ilyen palota kertjének kapuját nyitják ki farkaszinű, drága köntösbe öltöztetett szolgák: egy lovas fordul be a kapun. Hőféhér paripán lovagol a ház ura, drágakövekkel díszített lila selyemruhában, oldalán aranyozott markolatú kard lóg. A paripát kantárszárnánál fogva fiatal lovászgyerek tartja féken, a lovas leugrik a lóról és a széles fehér márványlépcsőkön sietve fölmege a ház hatalmas előcsarnokába. Az előcsarnokban az egyik oszlop alatt kis asztalka áll, körülötte keleti szőnyegekkel borított kereveteken, padokon tudós férfiak ülnek, kezükben bőrkötésű kéziratos könyvek. Tisztelettel fölállnak a házigazda előtt.

— Béke veled Don Izsáki — köszöntik az előkelő lovagot.

— Béke veletek, bocsássatok meg, hogy megvárakoztatalak benneteket, de a királlyal hosszabb megbeszélést kellett tartani az ország pénzügyeiről. Most azonban fogjunk hozzá Józsuá könyvének tanulmányozásához.

Felütötték a héber Bibliát és Don Izsák Abrabanel, Portugália királyának, V. Alfonznak meghítt tanácsadója és pénzügyminisztere magyarázni kezdte a héber tanításokat.

Ebben a pillanatban poros ruhájú és fáradt mozdulatu vándor lép a csarnokba. Ugy látszik, ismerik itt, mert a szolgák bejelentés nélkül a ház ura elé engedték. Don Izsák érdeklődve fordul a vándorhoz:

— Isten hozott Ábrahám ben Jozséf. Mi hírt hoztál az afrikai hadjárathól?

— Jót is, rosszat is — felelt Ábrahám, miközben fáradtan ült le az egyik kerevetre. Alfonz király csapatai elfoglalták Arcillát. Portugáliának tehát jó hírt hoztam, de a zsidóknak rosszat, mert 250 zsidót elfogtak a katonák és rabszolgáknak akarják őket eladni.

Egy pillanatra csend lett. Az egyik őszszakállú tudós kezét furdelve kiáltott fel:

— Istenem, mit tegyünk! — mit tegyünk — kiáltott Don Izsák, — meg kell menteni testvéreinket. Ki kell váltani őket a rabságból, akár-mibe kerül. Hiszen a katonák csak a váltságdíj kedvéért fogták el őket.

— De honnan szerzünk akkora összeget, amellyel 250 embert kiváltunk?

— Az egész ország zsidóságának részt kell az áldozatban venni. Azonnal elindulunk és megkezdjük a gyűjtést.

Képzelték, hogy ahol maga a pénzügyminiszter kopogtat be egy gazdag zsidó házába, ott senkisémm mutatkozik fukarnak. Rövid idő alatt 10.000 aranyat gyűjtött össze Don Izsák és megszabadította testvéreit a fogságból. Portugáliába hozatta őket és arról is gondoskodott, hogy addig meg megtanulják az ország nyelvét és maguk kereshetik meg a kenyerüket, külföldi zsidó segítséggel megölthessenek.

Ha nektek kellene mostan leírni, milyen ember volt Don Izsák Abrabanel, biztosan azt mondanátok gazdag, tekintélyes, hatalmas tudós, jó zsidó és jó ember volt. Azt is gondolnátok, az ilyen ember bizonyára élete végéig gondtalan, boldog életet él. Csakhogy ne felejtsetek el, Don Izsák idegen országban élt, a portugálok biztosan nem örültek annak, hogy egy zsidó ilyen gazdag, hatalmas és tekintélyes. Abban a pillanatban, amikor az öreg király meghalt, meg is indult ellene az aknamunka, a vádaskodás. Az új király magához rendelte. Utközben találkozott egy barátjával, aki ismerte az udvari titkokat.

— Egy lépést se tovább! — kiáltotta a barát — azonnal menekülj az országból, mert életedre törnek. — És Don Izsák, az az ember, akinek palotái, gyönyörű parkok közepén épült villái, ragyogó ékkövei, drága arab paripái voltak: vándorhóttal a kezében, koldusszegényen érkezett meg Castillába, Toledó városába.

Vajjon mit csinált Toledóban? Azt hiszitek kétségbeesetten és tétlenül ült és siratta régi dicsőségét? Nem. Ismerte a zsidó sorsot, tudta viszont, hogy a zsidó embernek van tennivalója a zsidósága iránt és úgy fogta fel a sors változását, hogy most távol az államügyektől, végre módjában van egészen a zsidó tudományokhoz. Lázas és gyors tevékenységbe kezdett és például Józsuá könyvéről, amelyet, mint láttuk, baráti körben sokszor magyarázott, most 16 nap alatt könyvet írt, a Birák könyvéről 25 nap alatt, Sámuel könyvéről három és fél hónap alatt fejezett be egy-egy könyvet. Nemsokáig folytathatta

azonban csendes, tudományos foglalatosságát. Ferdinánd spanyol király és felesége Izabella meglátván, hogy ez a kiváló államférfi országukban telepedett le, mindent megtett, hogy őt a királyi udvarba hívja. Don Izsák nem tanult tulajdon sorsából és elfogadta az új diszes állást. Amikor először tette lábát a spanyol királyi udvar küszöbére, egy szikár, komor, félelmetes arcú pappal találkozott. Torquemada Tamás volt az, a spanyolországi zsidók szörnyű balsorsának elindítója.

Torquemada tekintete egy pillanatra találkozott a zsidóval. A pap szeme egyet villant, Abrabanel sohasem felejtette el azt a pillantást.

Torquemada Tamás egy papi bíróság feje volt. „Kutató-törvényesítő“-nek, „inquisitio“-nak hívták azt a bíróságot. Főfeladata volt, hogy a zsidóüldözések halálfelelmeiben átkeresztényekké lett zsidókról belbizonyítsa: lélekben még zsidók. Ha valakire rábizonyították, hogy titokban héberül imádkozik, vagy Jóm Kippurkor böjtöl: halálra volt, máglyán égették el. Ez a Torquemada vette rá néhány év múlva a spanyol királyi párt, hogy kiadja végzetes rendeletét: „Minden zsidó férfi, nő és gyermek négy hónapon belül köteles halálbüntetés terhe alatt elhagyni Spanyolországot.“ Abrabanel megkísérelte a lehetetlent: a királyhoz rohan és rábeszéli, vonja vissza a rendeletet. A zsidók minden vagyonukat odaadták volna a kincstárnak, csak hagyják őket békében élni. A király és a felesége már-már elfogadták az ajánlatot, amikor hirtelen megjelent Torquemada és gyűlölettel izzó szava úgy megrendítette a királyt, hogy a zsidóságnak nem maradt többé reménye a békés megoldásra: el kell menni, ott kell hagyni mindenüket, idegenbe, nyomoruságba, ismeretlen szenvedések felé kell indulni.

Abban az esztendőben történt ez, amelyben Kolumbusz Kristóf felfedezte Amerikát. Ettől az évtől számítják mások az Új kort, nekünk ez az év sötét emlékek esztendeje.

Don Izsák ismét idegenben, ismét szegénységben él. Nápolyban telepszik le — és mit csinál? Kitalálhatjátok: okos és szép könyveket ír, zsidó tudománnyal foglalkozik. Különös sorsa van ennek az embernek: a nápolyi uralkodó megint csak nagy szerepet szán neki, politikai, diplomáciai és gazdasági szerepet, hallatlan tehetségét Nápoly és a maga hasznára akarja fordítani. Ez a király igazán nemeslelkű ember volt, úgy bánt a menekült zsidókkal, mint mostanában a svéd király: kórházakat rendezett be számukra, ápolgatta, segítette őket.

De Abrabanel sorsa ismét beteljesedett. Nápolyi ha-

talmat épp úgy elveszté, mint az előzőket. Szerény elvonultságban hal meg. Könyveit még sokáig olvasta a művelt zsidó közönség, a tudósok még ma is forgalmak őket.

Ezen az érdekes és viszontagságos sorson el lehet gondolkozni. Sok hasonló sorsot találhatunk a nagy zsidó történelemkönyvek lapjain. Ha nem egy dolog szinte érthető len. Nyilvánvaló, hogy Abrabanel Izsák rendkívül nagy tehetség, politikai és pénzügyi lángész volt, különben nem versengtek volna érte az uralkodók. Hogy van az, hogy mégis három országból is elűzték, holott nyilván szükség lett volna képességére, munkásságára. Ugy látszik, a portugálok, a spanyolok és a nápolyiak jobban gyűlölték a zsidót, mint ahogy önmagukat és tulajdon hazájukat szerették.

Hitler is elűldözte országából azokat a zsidó fizikusokat, akik azután segítettek felfedezni az atombomba titkát — Amerika számára.

BEN ENOS

A „Rövid mese, mégsincs vége“, legsikerültebb befejezésű az Ifjuság Hangja legközelebb közli.

Keleteurópai zsidó zene

A Pesti Izr. Hittközség kulturális ügyosztálya és a Goldmark Zeneiskola 1946 június 23-án, vasárnap d. e. 11 órakor az V., Fürst Sándor-u. 21/b. szám alatti kulturteremben Keleteurópai zsidó zene címmel sorozatának harmadik hangversenyét rendezte. Műsor: Kelen Hugó bevezetője. Prokofjev: Színházi nyitány zsidó témákra. Előadják: Rothfeld Gábor (I heg.), Ländler Tamás (II heg.), Lukács Pál (brácsa), Dénes Vera (cselló), Brust György (klarinét), Fraknoi Károly (zongora). Keleteurópai zsidó dalokat énekel: Sik Olga, zongorán kíséri Fraknoi Károly. Miša Elman: Eli, Eli, Achron: héber melódia, előadja Rothfeld Gábor. Két chaszid szottát énekel Herskovits Béla. Három részlet Kelen Hugó: „A csodarabbi“ című zenés játékából: 1. A tanház; 2. A csodarabbi; 3. Lakodalmi tánc. Előadják: a Goldmark zeneiskola kamaracénekkara és Rothfeld Gábor (I heg.), Ländler Tamás (II heg.), Lukács Pál (brácsa), Dénes Vera (cselló), Brust György (klarinét), Fraknoi Károly (zongora). Belépés: díjtalan.

Perfekt magyar gép- és gyorsíró

Batal írt vagy jól tevékeny, aki német nyelven kívül franciá vagy angol nyelven fogalmaz és gépir. Csak írásbeli jelentkezést kérünk, eddigi gyakorlat megjelölésével.

ORT, Erzsébet-körút 32. I. l.

A Pesti Izraelita Hitközség iskolái

Tekintettel arra, hogy a különböző álló beiratkozások előtt sokan érdeklődnek szerkesztőségünkben a Pesti Izr. Hitközség különböző iskolatípusaival kapcsolatban, alább közöljük ez iskolák jegyzékét.

GYERMEK-FOGLALKOZTATÓ:

VI., Vilma királynő-ut 32.

ÁLTALÁNOS ISKOLA ALSÓ OSZTÁLYAI ÉS NÉPISKOLÁK:

V., Fürst Sándor-u. 21/b.

VI., Eötvös-u. 31.

VI., Vilma királynő-ut 32. (A Bethlen-téri népiskola ideiglenes helye.)

VII., Wesselényi-u. 44.

ÁLTALÁNOS ISKOLA V. ÉS VI. OSZTÁLYAI:

(A korábbi középisk. I—II. o.)

Fiúk számára:

VII., Wesselényi-u. 44., a polgári iskola keretében. (Ideiglenes érdeklődés: VII., Nagyatádi Szabó-u. 30.)

XIV., Szent Domonkos-u. 8—10., a gimnázium keretében. (Ideiglenes érdeklődés: VII., Wesselényi-u. 44.)

Leányok számára:

VII., Wesselényi-u. 44., a polgári iskola keretében. (Ideiglenes érdeklődés: VII., Nagyatádi Szabó-u. 30.)

XIV., Abonyi-u. 7—9., a leánygimn. keretében. (Ideiglenes érdeklődés: VII., Wesselényi-u. 44.)

V., Fürst S.-u. 21/b., a leánygimnázium tagozata keretében.

POLGÁRI ISKOLA FIUK ÉS LEÁNYOK SZÁMÁRA:

VII., Wesselényi-u. 44. (Ideiglenes érdeklődés: VII., Nagyatádi Szabó-u. 30.)

GIMNÁZIUMOK:

XIV., Szent Domonkos-u. 8—10. Fiugimnázium. (Ideiglenes érdeklődés: Wesselényi-u. 44.)

XIV., Abonyi-u. 7—9. Ipari gimnázium. (Ideiglenes érdeklődés: Wesselényi-u. 44.)

V., Fürst S.-u. 21/b. Leánygimnázium tagozata.

IPARISKOLÁK:

XIV., Szent Domonkos-u. 8—10. Gépészeti középiskola. Műhely: XIV., Mexikói-ut 60. (Ideiglenes érdeklődés: VII., Wesselényi-u. 44.)

XIV., Abonyi-u. 7—9. Ipari leányközépiskola. (Ideiglenes érdeklődés: VII., Wesselényi-u. 44.)

FIÚÁRVAHÁZ:

VII., Vilma királynő-ut 28. Ugyanott népiskola is.

SIKETNÉMA ÉS VAKOK INTÉZETE:

XIV., Mexikói-ut 60.

ZENEISKOLA:

VII., Eötvös-u. 31. Goldmark Károly Zeneiskola.

Tájékoztatásul közöljük, hogy a Szent Domonkos-utcában és Abonyi-utcában jelzett iskolák az 1946/47. tanévben már eredeti otthonukban nyílnak meg ismét.

TANÍTÓKÉPZŐ ÉS LICEUM FIUK ÉS LEÁNYOK SZÁMÁRA:

VIII., Röck Szilárd-u. 26.

THEOLOGIAI FŐISKOLA GIMNÁZIUMI TAGOZATTAL:

VIII., Röck Szilárd-u. 26. Rabbiképző intézet.

A palesztinai zsidó katonák küzdelmei a világ demokráciájáért

(Bevezető közlemény.)

Első cikkünkben az első világháború Zsidó Légiónak keletkezését és küzdelmeit, valamint a második világháború zsidó harci egységeinek megszervezését ismertettük. És rámutattunk arra, hogy a Zsidó Brigád katonái a legyőzött Németország területén — a dicsőséges Szovjetunió, az Egyesült Államok, Nagybritannia és Franciaország zászlói mellett — több helyen kilüktették a zsidó lohogót is...

De amíg idáig eljutottak és kitűzhetők a demokrácia és a zsidóság közös ellenségének földjén a *Dávid-csillagos* lohogót, sok harcban kellett résztvenniük, sok akadályt kellett legyőzniük és sok vért kellett hullatniuk a história ország-útján...

HÉBER VEZÉNYSZAVAK A MAGINOT-VONALNÁL

A palesztinai zsidó katonák egy kisebb egysége már 1940-ben szerephez jutott a franciaországi angol expedíció sereg oldalán.

Ryen módon 1940-ben már héber vezényszavak hangzottak el a hírhedt Maginot-vonalnál, amely nem tudta feltartóztatni az ellenséget, mivel Franciaországnak csak bizonyos részét oltalmazta és a németeknek sikerült ezt az erődöt megkerülni.

Ezek a Maginot-vonalnál szolgáló teljesített palesztinai katonák annakidején német fogságba kerültek. Nincs értesülésünk arról, hogy ott mi lett velük.

HÉBER HARCÍKIÁLTÁSOK TOBRUK BEVÉTELÉNél

A második világháború egyik legbravurosabb ütközete zajlott le Tobruk bevételénél.

Sir Richard O'Connor vezérőrnagy napiparancsban szögezte le, hogy *Tobruk* bevételéig elsősorban a solumi átörös élvonalában állott zsidó csapatot hősiességének volt köszönhető. Ez a zsidó csapatot héber harci kiállításokkal rohant a fasiszta hordákra, amelyek pánikszerűen menekültek a zsidó hősök elől.

SZOMBATI JELENET LYBIÁBAN

Époszba kívánczó jelenetek játszódtak le némely helyen, például, Lybiában, ahol sok

zsidót megöltek ugyan az átmenetileg diadalmaskodó tengelycsapatok, de ahol a zsidóság egyrészt mégis sikerült megérnie a fasiszták kiverését.

Egy szombati napon hatoltak és a zsidó katonák Lybia fővárosában, amelyet pár órával előbb őrített ki az ellenség. A megromlott zsinagógában gyűltek össze az életbenmaradt zsidók.

Amikor meghallották, hogy zsidó felszabadító csapatok érkeztek, kiszaladtak a templom elé és az őz rabbi megcsókolta a közelébe került zsidó harcosokat.

KISCH BRIGADÉROS HŐSI HALÁLA

Külön kell megemlékezni egy nagyszerű zsidó mérnökről, Kisch brigadérosról, a legnagyobb angol hadikéntetésektől tulajdonosáról, aki — a 8. brit hadsereg mérnökari főnökeként — jelentős feladatokat

oldott meg a tuniszi hadjáratban.

Kisch brigadéros specialisan képzett alakulatai szedték fel az előrenyomuló brit csapatléttek előtt az aknákat.

Kisch brigadéros egy ilyen akna ölte meg Tripolisban temették el.

Az angol képeslapok közötték csillaggal díszített sírját, amely körül keresztel díszített sírok láthatók. A tuniszi hősök temetőjében egymás mellett nyugodnak különböző fajták képviselőinek és különböző vallások híveinek a jobb világért folytatott harcban elesett hősei.

ZSIDÓ DISZSZEMLÉ TRIPOLISZ FŐUTCAJÁBAN

Kisch brigadéros először talán az a felvétele mulatta le a világsajtó különböző orgánumaiban, amely azt ábrázolta, hogy a zsidó brigadéros Tripolisz főutcáján fogadja a zsidó katonák díszmenetét.

Igen, a zsidó katonák, Tripolisz bevételé után, díszmenetben vonultak a zsinagóga felé, hogy hálát adjanak a Mindenhatóknak, aki segítségükre volt Tripolisz felszabadításában.

A DEMOKRÁCIA SZÖVETSÉGEI

A palesztinai zsidóság a demokráciák szövetsége volt a fasisztus elleni küzdelemben. S a világ zsidósága nem kér egyebet a győzedelmes demokráciáktól, mint azt, hogy adjon a zsidóságnak igazságot, emberséget, életlehetőséget, — adja meg számára azt, amit — mint a demokráciák szövetségese — megérdemelt

S. E.

A Pesti Izr. Hitközség útján az alábbi jegyzékben felsoroltakat keresik külföldről

Jelentkezés VII., Sip-utca 12. I. 18. délelőtti 9—12.

1001. Róth Itzshkát (Gárdonyi) keresi Róth Pál, 37 West 40. Street, New-York 19. N. Y.	05. Tiefenbrunner-Timár Henriket és Erzsébetet, Ujpest, Árpád-ut, keresi Raimond Tiefenbrunner
1002. Schillinger Sándor gyár-igazgatót keresi Schillinger Rózi, Berlin (Reinickendorf Apt. Aroser Allee 13.)	Ida, 911. Wallth Pl. Los Angeles Calif.
1003. Róth Manóné, szül. Farkas Gizit és kislát, Róth Józsiát Nyiregyháza-ról keresi Mrs. Farkas 78. St. Stephens Gardens London. W. 2.	1007. Tausigné Korein Katát, Veszprém, Tauszig Andor, Budapest, Elita Giszellát Budapest, keresi Therese Tauszig, Berlin, Wilmersdorf, Mainzer Str. 22.
1004. Drummer Józsefet, szül. Honca 1894, keresi Drummer Mancsi és Aranka, Ostana P. Bunn, Sveridge.	1008. Özvegy Kohn Edénét (Kämpfner Frida) Rákossiget, Hősök-tere 1. Szentó Béla-ról, Budapest keresi Joseph ben Anaw Haifa.
1005. Rákosi Jenőt, Budapest, keresi sógora Max Schmelz Wroclaw. ul. Gen. Henrika Dabrowskiego No. 21. I. 6.	1009. Dr. Rosmann E. elkét keresi Friedmann Avram Nathanya. Palesztina.
1006. Molnár Bertát, Dezsőt, Györgyöt, Ujpest, Templom-utca Elektr. gyár. Tiefenbrunner Bélát, Rózsát, Ujpest, Árpád-ut	1010. Mermelstein Sándort szül. Szerednye 1924, keresi Mermelstein Leig Palesztina Kibuc Beth-Alga.
	1011. Özv. Holländer Sándornét és fiát Arnoldot keresi Vekes Dezső Novi Sad.

H I R E K

— A „Hogy történt?” cikk-sorozatát anyagtorlódás miatt legközelebbi számunkban folytatjuk.

— Egyetemi tanári kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Aszódi Zoltán és dr. Schli Imre egyetemi magántanárokat, a Zsidó Kórház osztályvezető főorvosait egyetemi rendkívüli tanárrá nevezte ki. Dr. Steiner Béla főorvos egyetemi magántanárrá történeti habilitálását megerősítette.

— Az ORT Országos Továbbképző Társaság új tanfolyamai: 1. Háziipari szövészet; 2. Felső női ruhavarrás és szabás; 3. Fehérnemű varrás és szabás; 4. Gyermekruha varrás és szabás; 5. Lámpaernyőkészítés, játékkészítés, bőrdíszművesség; 6. Villanyszerelés; 7. Rádiószereles; 8. Műszaki rajzolás (magas és mélyépítés, geodéziai mérések); 9. Vízvezeték szerelés; 10. Heggesztés; 11. Orv. műszerész; 12. Kerékpár-, irógép-, varrógép-szerelés; 13. Autószereles. Felhívunk mindenkit, aki ezen tanfolyamok bármelyikén részt akar venni, jelentkezzen az „ORT” irodájában, VII., Erzsébet-körút 32. I. em. 1. sz. alatt hétfő, kedő, szerda és csütörtök délelőtt 9—11-ig, vagy délután 5—7-ig.

— Négy árva hamulevéja. Ünnepe lesz a Finárvaházban június 29-én, szombaton délután, mikor is a mincha istentisztelet keretében avatják a zsidó hit közösségébe négy növendéknek a Csáky-utcai templomban. Sajnos, 16fillennel és talisszal nem tudják őket elváltatni és ezért kérik azokat, akik a kegyeseket nélkülözni tudják, keldjék be a Finárvaház címére, VII., Vilma királynő ut 25.

A Nőse Hámizráchi szokások heti összejövetelét szombat d. e. 11 órakor Laudon-u. 3. sz. alatt tartja. Előadó: Blau Jenő nyiregylházi chaverunk „A heti Seidarád”. Ezenkívül Eisenstadt Amnon, a kiváló jiddis előadóművész néhány művészi számot ad elő. Minden érdeklődő nőtestvérünket szeretettel várjuk.

— Házasság. Friedmann Albert Budapest—Rákospalota és Weiss Lászlóné Leitmann Olga (Budapest—Csorna) házasságot kötöttek. M. K. E. H.

Schulz Jenő cég
írás-észerész (őrszolgálat)
VII. Vesseleny-ut. 6. a régi házban
Gergely Miklós
nyomsműves és ábrázoló
TÉTEL ELADÁS

— Az esztergomi hitközség visszatért hazájul június 30-án, vasárnap d. e. 11 órakor gyásztisztisztelet keretében avatják fel mártírjaik emlékére készült emléktáblát.

— A balassagyarmati gettóból 1944 június 10-én mintegy 2400 embert hurcoltak el deportációba, akik közül 58 asszony és 2 férj érkezett haza. A kivégzettek legnagyobb részét 1944 június 13-án és 14-én az auschwitzi gázkamrában pusztították el. Egyházi számítás szerint június 21-én lesz ennek a kivégzésnek az évfordulója és a hozzátartozók június 21-én mondják el az elhunytakéért az első kaddis imát. Ezen a napon a balassagyarmati aut. orth. izr. hitközség gyásznapot tart, amelyen kegyeletes ünnepen bójt során mondja el imáját a kivégzettek lelkiúdvéért.

— Ünneplés ifjúsági istentisztelet Obudán. Péntek este 7 órakor volt az első ifjúsági istentisztelet Obudán a felszabadulás óta. Obudáról, Csillaghegyre és Római-fürdőre helven gyermek gyűlt össze, akikhez Szűcs László hittanár intézett szép beszédet. Az istentisztelet végén dr. Neumann József főrabbi áitotta meg az ifjúságot. Szombaton d. e. 8 órára írt avatnak bármievővő, akiket a hitközség teljesen felruházott.

Nősülne vagy benősülne

55 éves ÖGYÉD. Vidékre is menne. Jól szülők, anyától jó választással. „Jólelkű” jelgére a kiadóba.

Hozományal, hétközi kelengyével, istentisztelet, csinos ruhával, ünneplőkü, jókereső, vagyos, szombattartó

férjet keres

„40-es” jelgére a kiadóba.

feleségül venne

Fiatal, molett, VIDÉKI NŐT
Egyedülmaradt, 45 éves, csálkó iparos, esetleg benősülne. „Vasárnapi” jelgére a kiadóba.

30 éves, csinos fiatalasszony, 12 éves bevezelt férjével. Hétközi rendelkezik, elfoglaltsága miatt ezután keresi korrákt férj ismerettségét.

házasság céljából

„Társulda is lehetséges” jelgére a kiadóba.

Egyedülmaradt, intelligens, jómérvű, csinos, ÖZVEGY URHASSZONY, önálló fizetel, lakással, megismerkedne

házasság céljából

55-60 év közötti, komoly uriemberrel. „Jókereső” jelgére a kiadóba.

Deportálás (elő)án megáramaradt, asszony, átlagán URHASSZONY, külföldi fizetés, jó hányában ezután keresi.

házasság céljából

komoly, intelligens 40-50 év közötti uriember ismerettségét. „Boldogság” jelgére a kiadóba.

Házasságokat

diszkrétan, gyorsan közvetít: GOLDNÉ, Alsóerdősor-utca nyolc, földszint 2. Fogad: 10—12-ig. 2—6-ig. Telefon: 235—498.

32 éves kereskedő keresi csinos urielány vagy asszony ismerettségét

házasság céljából.

„Molett, 25” jelgére a kiadóba.
Szépnek mondott HADIÖZVEGY megismerkedne, házasság céljából gyermekesetért uriemberrel. „38 éves” jelgére a kiadóba.

Költözödjárt ántaleMBER MEGNÖSÜLNE, 22—33 közé, lelkielben gazdag hölgyel. „Páris gyönyörű” Aratóban, Erzsébet-körút 14.

37 éves, egyedülálló, posztalomlil hatvitalós

feleségül venne

báris, egészszencidval és vagyonnal bíró uriel. „Berendezet lakásom van” jelgére a kiadóba.

Csinosnak mondott, középkori urhasszony, töbértel lakással.

házasság céljából

megismerkedne 50—60 éves, jól szülők, lehetőleg diplomás uriemberrel. „Péntek” jelgére a kiadóba.

Férfiingvarrónót feleségül venne

iparal, üzlettel, villanygépekkel, lakással Liró, szabni tudó, 25 éves, intelligens kereskedő, vagy ÜZEMBE BENÖSÜLNE, 800 gr. arannyal. „Szép jövő” jelgére a kiadóba.

36 éves

ÉRÉTSZEGIZETT, JÓMÉGVÉLENESE KEREKEDŐ benősülne. „Komoly élet” jelgére a kiadóba.

20 ÉVES ANYA, kéthónapos kis-léánnyal

férjhez menne

esetleg fiatal özevgy emberhez, kisgyermekkel. „Édesanya” jelgére a kiadóba.

Középkori uriel házasság céljából

MEGISMERKEDNE
hasznó, vidéki uriemberrel. Leveleket „S. A.” jelgére a kiadóba.

Jól szülők, önálló, 51 ÉVES KEREKEDŐ, hozzáilló, középmezős, csinos, házias

feleséget keres.

„Vagyon nem számít” jelgére a kiadóba.

A zsinagóga naptára

Június 20: csütörtök: Sziván 21, péntek: 22, szombat: 23, vasárnap: 24, hétfő: 25, kedő: 26, szerda: 27, csütörtök: 28. Szombaton, június 22-én heti szidra: Sölüci löchő, háttóra: Jómua IL 1—24.

IMADÓK:

Ima- házak	Pén- tek		Szombat			Hétköz- nap	
	este	reggel	d.	d.	e.	reggel	este
Dohány	7/8	7/10	7/8	7/8	7/8	7/8	7/8
Rumbach	8	7/10	7/8	7/8	7/8	7/8	7/8
Bethlen	7/8	7/10	7/8	7/8	7/8	7/8	7/8
Csáky	7/8	7/10	7/8	7/8	7/8	7/8	7/8
Dózsa	7/8	7/10	7/8	7/8	7/8	7/8	7/8
Nagyfuv.	7/8	8	7/8	7/8	7/8	7/8	7/8
Páva	7/8	9	7/8	7/8	7/8	7/8	7/8
Zugló	7/8	7/10	7/8	7/8	7/8	7/8	7/8
Finárvah.	7/8	7/10	7/8	7/8	7/8	7/8	7/8
Leányár.	7/8	7/10	7/8	7/8	7/8	7/8	7/8

Péntekesti gyertyagyújtás: 8 óra 35 perckor.

Budai Istentisztelet: Ujlaki templomban (III., Zsigmond-ut. 49.) és Lágymányoson (XI., Bocskay-ut. 37.) péntek este 7 órakor, szombat d. e. 11 órakor, a pasaréti imaházban (Torockó-ut. 6/b.) péntek este 7 órakor, szombat reggel 8 órakor.

Obudaj templom: III., Zichy-utca 9., péntek és ünn. este 7 órakor, szombat és ünnep d. e. 9 órakor.

Hűséges felesége

lennek 40 év körüli, vallásos embernek. 30 éves, szorgalmas öleleány vagyok. „Szász Chajil” jelgére a kiadóba.

Fogságból hazatért ÖZVEGY MUNKÁSEMBER, nyolcéves kis-lával, megismerkedne.

házasság céljából

hozzállók, jólelkű, szerényigényű, szolid nővel, kinek lakása van és ki gyermekemnek anyja tudna lenni. „Szeretel oltónra vágyom” jelgére a kiadóba.

UJÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

Szerkesztőség és kiadóhivatal VII., Sip-u. 12. — Telefon: 423—930.

Kiadótulajdonos: A MAGYARORSZÁGI IZRAELITÁK ORSZÁGOS IRODÁJA

Feladó szerkesztő és felelős kiadó: ROOZ REZSŐ

Előfizetés 1 óra 400.000 mill. P.

Postafutarképvénstári csekkzámla száma: 28.209. (Magyarországi Izraeliták Országos Irodája.)

Beküldött kéziratokat nem örlünk meg s visszaküldésükre nem vállalkozunk.

Nyomatott a Globus nyomdai műntőzet Rt. körforogópein. Fel. nyomdavezető: Margittay Antal.